

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEV.—NO. 983.

CHICAGO, ILL., 15. JULIJA (JULY 15), 1926.

LETO—VOL. XXI.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

ROMANTICIZEM IN REALNOST.

V delavskem gibanju največ greše tisti, ki se neprenehoma prerekajo o podrobnih načrtih in metodah daljne družbe bodočnosti in pozabljajo na realnost v sedanosti. Delo za sistem družbe bodočnosti je uspešno le, ako ga vršimo v luči razmer kakršne so. Udajati se utopijam, dvigniti se nad razmere in govoriti kakor da obstoje popolnoma drugačne kot v resnici so, je ne samo potrata energije, ampak tudi ovira konstruktivnemu delu za socialistični družbeni sistem.

Le malo jih je, ki bi mogli posegavati v bodočnost s strogo znanstvenega vidika. Ni jih dosti, ki razumejo sedanost, zato je še toliko težje razumeti bodočnost.

Največja ovira delavskemu gibanju v Ameriki je bil romanticizem — revolucionarna romantika, ki si ni znala poiskati temelja na trdnih tleh. Da Ameriška delavska federacija ni aktivna v socialistični politiki, je kriv romanticizem tedanjih radikalcev v S.L.P. in pozneje v socialistični stranki. A. D. F. je bila prvotno naklonjena socialističnemu gibanju. Ali voditelji romantičnega radikalizma v S.L.P. niso znali razumeti, da ima sindikalno gibanje svoje posebne naloge, da se mora gibati v svojih mejah in imeti svojo posebno taktiko, in tako so sledili neizogibni boji in razdvojitve delavskega sindikalnega in političnega gibanja. Radikalna romantika ni razumela, da so unije nastale vsled ene važne potrebe: voditi borbo za vsakodnevno izboljševanje delovnih in življenjskih razmer strokovno organiziranega delavstva. Radikalna romantika je videla samo daljni cilj: in od unij je zahtevala, da gledajo samo daljni cilj:

Posledica te neprevidnosti je, da zija med unijami in političnim gibanjem ameriškega delavstva široka grapa; utopični radikalci so v par letih odgnali unije od približanja delavskemu političnemu gibanju; in vzelo je leta in vzelo bo leta, da se popravi taktika nesrečnega romanticizma.

Predvojna socialistična stranka si je približala že mnoge unije. Postajala je faktor v unijah. Tedaj je izbruhnila svetovna vojna, in ž

njo doba romantičnega revolucioniziranja. Socialistična stranka je imela že pred vojno težave z ljudmi, ki niso mogli razumeti, da je zdravo delavsko gibanje mogoče samo na realnih tleh med realnimi ljudmi. Med vojno jih je dobila stotine novih. Socialistična stranka je vsled njih veliko trpela na svoji moči; in kar je najvažnejše, pristaši revolucionarnega romanticizma so ji uničili vse pridobitve v unijah. In zopet je treba popravljati, kar so zagrešili pristaši radikalnega romanticizma, katerih ni več v pokretu. "Razočarani" so, in grajajo druge, namesto da se bi potrkali na čelo in si priznali: Nismo mislili zdravo.

Ameriška socialistična stranka se giblje v povojni dobi zopet na trdnih tleh. Nič več se ne peča z utopijami, ampak z realnostjo. Samo s par glasovi večine je bil leta 1921 sprejet na njeni detroitski konvenciji predlog, da se nalaga eksekutivi storiti korake, kateri bi pripomogli, da se ameriške unije pridobi za delavsko politično akcijo v delavski stranki. Sledbeniki revolucionarnega romanticizma v tedanjih komunističnih strankah so nazvali ta sklep socialistične konvencije za izdajstvo, za kapitulacijo in "reformizem". Ostanke komunističnih strank, ki so zastopani v današnji Workers' Party, se danes na vso moč derejo za delavsko stranko, v katero kličejo unije in farmerje. In kakor so škodovali pokretu tedaj s svojimi napadalnimi metodami, tako mu škodujejo danes, ker pristaši romanticizma *niso nikoli resnično odkritosrčni in nikoli resno ne verujejo tega kar progirajo.*

Nikjer na svetu ni revolucionarni romanticizem prišel do take veljave kakor v sovjetski Rusiji po novemberski revoluciji. Vstati je moral Lenin z bolniške postelje in posvariti romanticiste, da je ohranitev revolucije mogoča samo z realnim razumevanjem realnih razmer. Proglasil je "novo ekonomsko politiko", ali popuščanje privatni svojini in mužikom. Ako bi to zahteval kdo drugi, bi ga romanticisti proglasili za izdajalca, tirali bi svojo destruktivno taktiko naprej in vpropastili revolucijo. Danes je v Rusiji manj in manj revolucionarnega romanticiz-

ma, in kar ga je, je v manjšini. Gospodarstvo sovjetske Rusije vodijo ljude, ki se ne udajajo iluzijam in mislijo realno.

Koncem junija se je vršila v Camp Tament, Pa., konferenca Lige za industrialno demokracijo, katero vodijo socialisti. To ligo, katera je našemu delavstvu zelo malo poznana, tvorijo večinoma visokošolci, ki se zanimajo za socialne probleme. In malo kje je toliko romanticizma, kakor med višješolsko mladino. Ali na omenjeni konferenci, katere se je udeležilo več sto oseb iz raznih krajev Zedinjenih držav, ni vladal romanticizem. Norman Thomas, vodilni duh v L. I. D., je imel prav ko je dejal, da morajo tisti, ki se uče, v prvi vrsti misliti realno, da bodo znali druge voditi po potih realnosti.

Vzlic temu napredovanju našega gibanja v pravi smeri, je v njemu še veliko romanticizma, kateri je zapopaden v debatah o besedah. Socialistična delniška družba, v kateri imajo in morajo imeti glavno besedo socialistične organizacije ali organizacija, se po duhu in v bistvu prav nič ne razlikuje od takozvane zadružne forme. Pa se vendar vrše debate, ne o tem kako dobiti sredstva za dosego namenov, ampak radi forme organizacije ali ustanove, katera ima cilj pospešiti pokret.

Zdravo delavsko gibanje se mora zavedati svojih nalog. To pomeni odgovornost. Samo romanticisti, ki ne poznajo odgovornosti, se prerekajo o pomenu besed, o formi, in o kopiranju "kapitalističnih" ekonomskih metod.

Delavsko gibanje, ki hoče biti reprezentativno, mora biti delavsko, ne pa utopično. Delati mora konstruktivno, ne pa žogati z besedami. Graditi mora samo sebe na realnih tleh. Delavsko gibanje v takem smislu ni zavarovano pred napakami. Ali gibanje, ki sloni na romanticizmu, je samo na sebi napaka. In v tem je razlika med romanticizmom in realnostjo v delavskem gibanju.

25,000 ljudi ubitih v avtomobilskih nezgodah, in kaj zato?

Bivši predsednik organizacije American Road Builders' Association je objavil statistiko, v kateri pravi, da je bilo v preteklem letu ubitih v avtomobilskih nezgodah 25,000 ljudi. Če prav pomislite, to ni majhno število. Ali kje so pohabljeni in ranjenci! V istem času, kot je izgubilo življenje 25,000 oseb, je bilo 700,000 drugih poškodovanih ali pa trajno pohabljenih. Avtomobilske nezgode v Zedinjenih državah zahtevajo skoro milijon žrtev na leto. Predsednik omenjene organizacije pravi, da je večina nesreč preprečljivih. Zakaj jih ne preprečimo? Kako to, da se brigamo manj za življenja ljudi kakor za avtomobile?

Ameriška vidna in nevidna vlada za evropsko reakcijo.

V Nemčiji se borita za prvenstvo danes v glavnem dve struji: reakcija, katera vključuje ves kapitalistični aparat, vse monarhiste, bivše dinastije in bivše ter večino sedanjih višjih oficirjev. Na drugi strani je socialna demokracija, ki je močna sama na sebi, ker ima na svoji strani veliko večino organiziranega delavstva; v njeni borbi za ohranitev republike in weimarske ustave ji več ali manj pomagajo tudi nekatere demokratske stranke ter nemško židovstvo kot celota. Vse nemške nacionalistične stranke so protižidovske; vse ščujejo prebivalstvo proti Židom; in vse vale krivdo za sedanje nadloge na "mednarodne" Žide; verno ljudstvo krščanskih konfesij je naučeno misliti, da so vsi Židje kapitalisti, da so vsi samo izkoriščevalci kristjanov, in da bi bilo na svetu vse lepo, če ne bi bilo Židov. Nemško židovstvo je za republiko in weimarsko ustavo iz opisanega vzroka.

Komunisti v Nemčiji igrajo vlogo žoge; in če ne bodo v bodoče boljše igrali, bodo pripomogli reakciji še k večjim zmagam kot je bila zmaga Hindenburga pri predsedniških volitvah.

Zedinjene države gledajo na notranjo situacijo v Nemčiji z napetim očesom. Wall Street, ki v tem slučaju predstavlja Zedinjene države, je zmago Hindenburga pozdravil s skritim navdušenjem, in meščanske demokratske stranke v Nemčiji so se čudile. Kako je mogoče, da dežela, ki je odločila vojno v prilog zaveznikov, ki je razglasila 14 točk in načelo družbe narodov, pozdravlja, četudi pritajeno, povratek predstavnikov kajzerizma? Polagoma spoznavajo, da je republika lahko samo navidezno republika, in da so pesm io demokraciji v republikah kakršna je naša, kjer ljudstvo prepušča vso moč nevidni vladi, samo sredstvo, s katerim opajajo neuko maso.

Obletnica ameriške neodvisnosti — 4. julij — je najslavesnejši ameriški praznik. Patriotični govori se vrše od jutra do večera. V inozemstvu ima vsaka ameriška kolonija svojo slovesnost. Tudi v Berlinu so bile, kakor vsakega 4. julija, razun tistih, ko se je ta dežela vojskovala za demokracijo in odpravo vojen. Na letošnji slavnosti dne 4. julija v Berlinu je med drugimi govoril tudi ameriški poslanik Jacob Gould Schurman. To ni nič izrednega. Izredno je le to, da je ta poslanik najbogatejši in "najidealnejše" republike na svetu napadel nemške socialiste tako odkrito, da je bila iznenadena vsa Nemčija. Socialisti v Nemčiji so najjačja stranka, dasi še nimajo večine. Ali z vsakimi volitvami postajajo jačji; njihove organizacije postajajo jačje. Njihovo gibanje se razvija v gibanje večine. Kapitalistična in kajzer-

ska Nemčija je v strahu pred tem gibanjem; ničesar jo bolj ne veseli kakor komunistična napadalna in razdiralna taktika v boju proti socialistom. Odprto računa: ako se socialistično stranko oslabi, nam bo komuniste z lahkoto ukrotiti.

Na pomoč reakcionarjem v Nemčiji je prišel ameriški poslanik z migljajem, da bi ameriška vlada ne nasprotovala kapitalistični diktaturi v Nemčiji, pač pa ji pomagala. Tako se tolmači poslanikov govor v vseh krogih, in nemška reakcija se veseli te "bratske" ponudbe.

Poslanik Schurman je govoril med drugim o parlamentarizmu in prišel do čudnega sklepa, da se je v mnogih deželah "ponesrečil". Iz vsega njegovga govora pa je sijalo razkritje, da se je ponesrečil radi — *socialističnih strank*, ki prodirajo v ospredje. Schurman je šel dalj in dejal, da ne smatra za potrebno da bi vse dežele sprejele republikansko obliko vlade. To njegovo izjavo tolmačijo: Ako hočete Nemci kajzerja, ga pozovite na prestol, kajti kajzerizem bo branik proti socializmu in steber "civilizacije" v zapadni in centralni Evropi.

Gospod Schurman, ki zastopa v Berlinu Coolidgovo administracijo, je govoril tudi o socializmu ter dejal Nemcem: Mi v Ameriki nočemo nič slišati o socializmu. Mi smo pristaši zdrave gospodrske politike; načelo privatne svojine je nam najsvetejše; naše ljudstvo noče socialističnih eksperimentov.

To je zopet migljaj Nemcem, ki se ga lahko takole razlaga: Pri vas se socialistična stranka širi vzlic neštetim nasprotnikom ki jih ima na vseh straneh in vzlic temu, da imajo vlado v rokah nacionalistične stranke. Petnajst milijonov ljudi je glasovalo za podržavljenje posestev, katera se bila preje last nemških dinastij. Tokrat so odločili proti socialistom in drugim ki so glasovali z njimi tisti volilci, ki so ostali doma. Ali če bi socialisti dobili to število glasov pri zadnjih predsedniških volitvah, bi zmagali; če jih dobe pri prihodnjih, bodo zmagali, kajti pri vseh drugih volitvah štejejo samo glasovi volicev ki glasujejo. Pazite, da jim preprečite zmago. Mi smo z vami. Morgan je z vami in s tem ameriška vlada..

Nemška socialna demokracija je sila, kate-re se ne boji samo nemška kapitalistična-nacionalistična-monarhistična kombinacija, ampak tudi nevidna in s tem vidna ameriška vlada.

Ameriški poslaniki in drugi diplomatje bodo nastopali v tujih deželah proti delavskemu gibanju, dokler v tej deželi ne bomo imeli političnega delavskega gibanja, ki bo dovolj močno preprečiti igro ameriških kapitalističnih traban-tov v tujih deželah.

Kdor hoče odkidati gnoj, se ne sme ustrašiti, da se bo umazal.

35,640 glasov ukradenih v enem samem čikaškem okraju.

V Chicagu se vrši preiskava, katere namen je dognati, v koliko so se vršile goljufije pri primarnih volitvah aprila t. l. Socialistična stran-ka se ni udeležila primarnih volitev v Chicagu, in tudi ako se bi jih, bi se krajo glasov vseeno ne preiskavalo. Ampak to pot so jih kradli "politišni" ene kapitalistične skupine kandidatom druge kapitalistične skupine.

Komisija je dognala, da je bilo v 20. okraju (wardu) ukradenih 35,640 glasov, in v nekate-rih drugih okrajih po več tisoč glasov, katere so podkupljeni štetni uradniki dali kandidatom tiste skupine ki je zanje največ plačala.

Delavci so tako zaverovani v razne "novice" o umorih in seksualnih "škandalih", da se ne utegnejo zanimati za "politiko". Socialisti jim od leta do leta pripovedujejo, da je ameriška volišča mogoče očistiti korupcije samo z močno socialistično organizacijo. Ako bi volišča za-stražili socialistični delavci in pazili kaj se dogaja, bi hitro imeli poštenejše volitve. Ampak namesto tega se "delavci" rajše udinjajo za par dolarjev kapitalističnim strankam, za katere stražijo volišča na volilne dneve.

Enkrat se bo ameriško delavsko ljudstvo pričelo zanimati tudi za "politiko", ker so raz-mere navsezadnje močnejše, kakor p a "zani-mive novice", s katerimi ga odvrtačajo od zani-manja za važne probleme ameriški kapitalistični in napol kapitalistični listi.

Ženstvo v Nemčiji v političnih uradih.

Izmed 493 sedežev v nemškem državnem zboru jih imajo ženske triintrideset, kar je več kot v kateremkoli drugem parlamentu na svetu. Mnoge nemške poslanke imajo v zborničnih odsekih važna mesta. Komunisti so nekaj časa imeli žensko celo za predsednico svoje-ga poslanskega kluba.

V pruskem deželnem zboru je enainštirideset žensk in sedemdeset v drugih nemških zbornicah. Zastopane so skoro v vsakem občinskem svetu. Za napredek nemškega ženstva ima socialna demokracija glavno za-slugo.

Nemško ženstvo je v politiki izvojevalo popolno enakost z moškimi, medtem ko je njihovo gospodarsko stanje razmeroma slabše kakor pa npr. stanje žensk v Angliji ali v Zd. državah. Ali tudi tu naglo napre-duje.

Kadar naročate knjige, pomnite, da je ima "Proletarec" v zalogi najboljša književna dela in je v tem oziru najpopolnejša slovenska knji-garna v Ameriki.

Vtisi s VI. rednega zbora J. S. Z.

Piše X.

Naznanjeno je bilo, da se prične VI. redni zbor JSZ. dne 3. julija ob 9. zjutraj. Prišel se je ob 9:30; pol ure za socialistično konvencijo ni velika zamuda. Navzočih je 36 delegatov in članov odborov. Novi prihajajo z jutranjimi vlaki. Opoldne jih je nad štirideset.

Louis Britz, delegat pennsylvanske konference JSZ., je prišel v Chicago s pipo, katera mu je bila zvesta tovarišica skozi ves čas zborovanja. Britz se nikoli ne razburja; govori počasi, in vsako besedo izreče na pravem mestu.

Anton Garden, ki je sedaj v Clevelandu, je tudi zaljubljen v pipo, s katero je Bricovi pridno konkuriral. Jos. Presterl iz Collinwooda je bil eden najbolj častitljivih delegatov. Gladko ostrižena glava, očala in pipa, vse to mu je dalo patriarhalni značaj, kakršne se dobi kje na Jasnaji poljani.

Še več priznanja te vrste gre F. Godinu. Godina je predsedoval drugi dan in Presterl tretji dan zbora.

Tajnik Chas. Pogorelec otvori zbor. To je šesti zbor v zgodovini JSZ. in ta ni zadnji. JSZ. beleži zadnje dve leti zopet napredek. Še večji bo v prihodnjih dveh. Mora biti!

Prično se nominacije za predsednika seje. Volitve. Tauchar je predsednik in Zornik podpredsednik za prvi dan zborovanja.

Oba rada govorita, vendar pa sta pustila drugim da so govorili.

Dan je potekel gladko, ravno tako obe seji. Poročila, referati, ploskanja, razprave. Joško Oven se je udal risarijam. Risal je pridno, kakor na waukeganski konvenciji SNPJ. Njegov referat je bil dober. V debata je poredkoma posegal.

Iz Barberrona je prišel Geo. Sonoff s svojo mlado soprogo. Nekdo mi je pošepetal, da sta še malo časa poročena in da sta na ženitovanjskem potovanju. Zbor

JSZ. je slab prostor za novoporočence. Poljubi niso na dnevnem redu. Na zadnjem ni nihče govoril sentimentalno. Godbe nikjer. Čulo se je samo streljanje, kajti bližal se je 4. julij—stopetdeseta obletnica proklamacije ameriške neodvisnosti. Nihče ni govoril niti o tem, pač pa nas je na tisti dogodek in dokument spominjalo streljanje na trotoarjih. Delegata Sonoffa je poslal klub JSZ. v Barberronu. Sonoff je Bolgar. Po poročilih v listih skozi zadnjih pet let bi človek dobil vtis, da so Bolgari silno bojevit narod. Sonoff je bil ves čas miren in sledil razpravam. Ni se razburjal, mislil je na pokret in kadar ni bilo nič važnega na dnevnem redu, je mislil na svojo mlado ženo; Mrs. Sonoff je hči sodruga Jankoviča v Barberronu.

Zastopniki srbske sekcije so bili Peter Kokotović, Mitar Sekulić, Sava Bojanović in Božo Stojanović. VI. redni zbor je bil torej res jugoslovanski zbor. In bil je tudi mednarodni zbor, v kar so pripomogli bratski delegatje soc. stranke in njenih federacij. Osebnost so pozdravili zbor tajnik soc. stranke W. H. Henry, sodruginja Vesely od češke federacije in s. Pipan od italijanske ter V. Cainkar od SNPJ.

Izmed starejših sodrugov veteranov so se udeležili zbora Jože Zavertnik, Nace Žlemberger, Frank Rajtj, John Goršek, Joseph Jauch in Joseph Radelj. Vsi

ti beležijo svoje aktivnosti v delavskem gibanju nad dvajset let, in nekateri nad trideset in več let.

Pri mizi blizu vhoda v dvorani je sedel Martin Judnich, delegat waukeganskega kluba. On je načeljeval poverilnemu odboru. Kadil je pipo in poslušal razprave. Oglasil se je redkokdaj in nobenkoli brez potrebe.

Jože Radelj je prišel na zbor s fiksno idejo, da odvisi bodočnost našega glasila "Proletarca" v glavnem od forme. "Dajte mu prejšnjo formo," je apeliral na delegate, "pa bo list rasel v naročnikih in mil-wauška naselbina bo storila zanj veliko veliko več kakor stori sedaj." V nobeno stvar ni bil tako poglobljen kakor v vprašanje forme. Oglasil se je za besedo med prvimi, ko sta urednik Zaitz in upravnik Žagar podala svoje poročilo o zveznem glasilu in literaturi. Razprava o tej točki je trajala skoro en dan, in F. Zaitz je dejal ob neki priliki, ko se je razburil, da smo govorili preveč o formi in premalo o agitaciji. Vseeno bomo agitirali za Proletarca tako zelo kakor nikoli doslej. Tudi Radelj bo zagrabil, dasi je bil eden najbolj nezadovoljnih delegatov, ker je bil poražen predlog sodruga Gardena, kateri se je glasil, da se "Proletarca" prične takoj izdajati v prejšnji obliki (na 8. straneh v obliki časopisa).

Upravnik Žagar je dejal v poročilu in razpravi, da je agitacija za socialistični list težka in da jo forma časopisa ne bo olajšala. Delegat Luka Groser je dejal v medklicu, da je Žagar sedaj spremenil svoje mnenje, kajti ko je bil na agitacijskem potovanju, je bil tudi on (Žagar) za spremembo forme. Glasovali smo o predlogih, tikajoči se oblike, po imenih, in to trikrat. Zelo zanimivo.

O razmerah in socialistični agitaciji med srbo-hrvatskim delavstvom je poročal s. Peter Kokotović, ki je "old timer" v pokretu. Podal nam je zelo dober referat. Na njegov račun in na račun srbske sekcije je bilo izrečene tudi nekaj kritike, katero je Kokotović sprejel na znanje ter jo potem opravičil. Razprava o njegovem referatu je bila živahna in sklepi — konstruktivni. Mi hočemo, da zavedni hrvatski delavci pridejo nazaj pod okrilje JSZ., katero so pomagali graditi. Ne vabimo pa tiste, ki so jo pomagali rušiti, kajti ti lahko ostanejo pri svojem rušenju.

Anton Garden je poročal zboru o delavskih obrambnih organizacijah. Ta referat je bil potreben posebnostno z informativnih razlogov, ker se od časa do časa ustanavljajo pod pretvezo nestransarske obrambne organizacije v resnici organizacije, katerih namen je strankarski in varati delavstvo pod masko nestransarsstva. Razprava o referatu je bila živahna; v nji se je najbolj zagnal Jože Zavertnik, ki je šel na širše polje razprave in povedal komunistom vse kar jim je hotel povedati. Žal, da jih ni bilo zraven.

Najbližji problem slovenskega in tudi hrvatskega srbskega delavstva so jugoslovanske podporne organizacije. Referat "podporne organizacije in naš delavski pokret" je imel Frank Zaitz. Ako bi imeli stenografa, bi imeli priliko čitati njegov govor v celoti. Sedaj se bo treba zadovoljiti z izčrpkom. Bil je zanimiv referat. Resolucijo, tikajoča se te točke, je predložil resolucijski odbor, v katerem so bili John Goršek, Joseph Radelj in Frank Zaitz. Priporočam vsem, ki se za stvar zanimata, da jo prečitata, kadar bo priobčena, in da se ravnate po nji.

O delu stavbinskega odseka JSZ. je poročal njegov tajnik F. Zaitz, ki je podal tudi finančno poročilo. Ko

je bila otvorjena razprava, je A. Garden sugestiral združno formo namesto delniške. Zakaj bi posnemali formo kapitalističnih ustanov?! F. S. Tauchar je soglašal z Gardnom in dejal, da je imel vendarle prav, ko je zagovarjal na V. rednem zboru pred dvema leti v Clevelandu svoje stališče o obliki naše stavbinske ustanove. Zaitz se je med tem razburil in rekel, da je pred nami samo vprašanje: kako dobiti denar. Ako ima JSZ. tisoč članov, in vsaki da \$50 za Dom, bomo imeli \$50.00. To je združništvo. Če pa dajo denar samo nekateri klubi in samo nekateri člani (rekel je, da je dosedaj samo 39 posameznikov vzelo delnice), tedaj je pravično in prav, da smejo samo klubi in samo tisti posamezni sodrugi odločevati, kako naj se gospodarji z njihovo imovino. Pravila naše stavbinske ustanove govore, da morajo imeti večino v nji klubi in JSZ. kot celota. S to točko je ZADRUŽNI duh zaskrbovan. Kdor želi pomagati, naj sodeluje; kdor misli, da je pametnejše prerekati se radi besed "kapitalistične metode" in "združništvo", naj se prereka. Ali glavno je delo za stvar. Vzlic razburjenju je bilo dobro, da se je govorilo jasno in tako kakor kdo misli. To je posebno naglašal Frank Aleš, ki je dejal, da se spominja časov, ko propagatorji združne misli v naši zvezi niso bili vselej odkritosrčni. Če bi šlo po njihovem, bi danes ne bilo več "Proletarca". Podal je delegatom sliko "Proletarčeve" korporacije in sliko intrig, katerih so se posluževali gotovi demagogi z namenom, da se korporacijo razpusti; če se bi to dogodilo, bi prišel list pod kontrolo takratnih demagogov in danes bi ga ne bilo več. Vse delnice korporacije, ki lastuje Proletarca, so v posesti slovenske sekcije. Korporacija je torej delniška, toda vendarle ZADRUŽNA v najširšem pomenu besede. S Zavertnik je dejal, da je vsako delavsko podvzetje združno samo v toliko v kolikor hočejo člani.

O socialistični agitaciji med mladino je poročal s. Donald J. Lotrich. Jako važen referat, ki ga naj vsakdo prečita. Resolucija, katero je predložil, daje praktične direktive za delo med mladino. Jože Zavertnik je poročal o takozvanem amerikanizmu in zakonih, ki so naperjeni proti tujerodcem. O važnosti gospodarske in politične izobrazbe med delavstvom je referiral s. F. S. Tauchar.

Najakтивnejši delegat društev Izobraževalne akcije JSZ. je bil Frank Mikše iz Clevelanda, ki je zastopal društvo št. 5 SNPJ. in št. 20 SSPZ.; Frank Petrich je bil delegat društva št. 86 SNPJ. Zastopanih je bilo na tem zboru osemnajst društev Izobraževalne akcije, katera štejejo okrog 3.800 članov.

Zapisnik sta vodila John Olip in Anton Žagar.

Kadar bo objavljen, in pričakujem da se to zgodi čimprej, upam, da bomo imeli pred seboj vzoren zapisnik, katerega se bo dalo z zanimanjem čitati.

Delegat, ki je prišel najdalj z vzhoda, je bil Frank Ratajc iz Forest City, Pa. Delegat, ki je prišel najdalj iz zapada, je bil Frank Homar iz Subleta, Wyoming. Iz Clintona, Ind., je prišel namesto Bartol Oblaka Frank Bregar, in iz Sheboygana, Wis., namesto Frank Štiha John Resnik. Oba sta bila zadržana, zato so prišli namestniki. Iz Avelle, Pa., je prišel L. Zgonik, ki je znan delegat in je bil že na večih konvencijah podpor-nih organizacij in JSZ. Edini delegat iz Kansasa je bil John Kunstelj. Iz južnega Illinoisia so prišli L. Groser iz Nokomisa, J. Goršek iz Springfielda, Fr. Heršič iz Virdna in Geo Verčič iz Gillespie. Slednji je prišel prvič na ta zbor dne 30. maja, ali trideset dni po

konvenciji soc. stranke, kakor določajo naša pravila. O njegovi izredni točnosti se je razpravljalo pod točko razno, in delegat Verčič je bil zanjo celo kritiziran, namesto da bi bil pohvaljen.

Iz Detroita je prišel Joseph Klarich. Detroit slovi, da nam pošlje vselej ne samo razumnega, ampak tudi lepega delegata. Isto velja za Canonsburg, Pa., katerega je zastopal John Česnik. Iz Blaine, O., je prišel Frank Germ. Pullmanski klub je zastopal John Jereb.

Zborovanje je trajalo tri dni. Zadnji dan je bilo treba delati "over time". Prva dva dni smo bili premalo ekonomični s časom, zadnji dan pa je bilo treba hiteti.

Ako bo prevladala volja delegatov, bo prihodnji ali VII. redni zbor v Clevelandu. Ako bi bilo po mojem, bi se odločil za Milwaukee, kjer bi imeli vse pogoje za velik moralen uspeh zbora. Ampak članstvo odločuje.

To je bil prvi zbor JSZ., ki se je dal slikati. Buržvazna "nečimurnost"!

Izmed vseh zadnjih zborov JSZ. je bil VI. najboljši. IV., ali prvi po vojni, se je vršil v znamenju poparjenosti in kritike; V. je bil nekoliko živahnejši, ali gibal se je v znamenju negotovosti; VI. se je pričel resno zavedati nalog ki jih ima JSZ., in se je vršil popolnoma v znamenju konstruktivnega dela. Edina senca, ki je bolela delegate, so spori, katere povzročujejo med delavstvom takozvani komunisti. Ampak tudi to bo prešlo ob svojem času.

Buržuazna sodišča niso slaba ali "Delavska Slovenija" v stiskah.

"Radnik" in "Delavska Slovenija" jamrata, da so se socialisti, oziroma "socialpatriotje" navalili na glasilo slovenskega "revolucionarnega" delavstva, ki se imenuje "Delavska Slovenija", preje "Slovenija", "z buržvaznim sodnijskim aparatom." In tako je prišlo, da se bliža konec sveta. Samo še grevenga o Ziničevi-Veraničevi kupčiji, potem katere je "Slovenija" čez noč postala iz reakcionarnega "revolucionaren" list, pa bo vzdihnjena smrtni zdihljaj. Kajti, — prekrižajte se, dragi v gospodu, — "socialpatrijoti" tožijo "Delavsko Slovenijo". Ali — sam Štefan Radič je za pričo — "D.S." se ne da kar tako! Njen "sedanji" urednik, namreč pravi urednik, ima zveze z vlado, zveze z jugoslovanskim konzulatom in zvezo s policijo v Detroitu. On se bori za svobodo in propagira revolucijo z dovoljenjem ameriške in jugoslovanske vlade. On piše letake, tisti ki jih razdele, pa so deportirani.

"Radnik" in "Delavska Slovenija" pripravljata svoje pristaše na — kolekto v nov "obrambni fond". "Socialpatriotje, socializdajalci, ki so v službi buržvazije, tožijo "D.S."

Veliko razburjenje je pri "Radniku", ki na dolgo in široko pojasnujejo, da je bila "D. Slovenija" — "vedno" glasilo zavednega delavstva, da je edino slovensko glasilo ki piše pošteno in za delavce, in da se je potreba pripraviti za obrambo. Sledeče naj služi v pojasnilo, kako se "vodi" revolucija.

Pozorišče: Odbor jugoslovanske sekcije Workers' Party. "Igralci": Činovniki "Radnika" in "D. Slove-

nije". Vsi "činovniki" so po revolucionarni metodi označeni s številkami.

Št. 1: "Druže Bartulovič, dobili smo te iz starega kraja, da bi zrušil "Proletarca" in dobil SNPJ. pod našo oblast. Sedaj, evo, imamo tukaj pismo advokata, ki pravi, da smo kradli dobro ime človeku ki je pošten, da smo razglašali za tatu človeka, ki ni kradel. Kaj misliš, o urednik 'D.S.'?"

Št. 2 (Chas. Bartulovič): Rečem vam, to je zarota socialpatriotov v SNPJ. proti Leninu in sovjetski Rusiji . . .

(Vsi povesejo glave . . . Molk . . .)

Št. 3: Ali Charles, Ti si moral nekaj pisati, kar bo morda škodovalo "Delavski Sloveniji".

Št. 2 (C. Bartulovič): Priznam, pisal sem, da socialpatriot Blaž krade, da je nepoštenjak itd. Ko me je potem Frank Zaitz pozval na debato, da naj dokazem pred članstvom SNPJ. svoje trditve o korupciji socialistične mašine v SNPJ., sem debato pred članstvom SNPJ. odklonil, ker bi jo izgubil. Blamaže nočete ne vi ne jaz. Ali sedaj, ko nas Blaž Novak toži, imamo priliko iti pred naše pristaše in jih nablufati, da nas toži *socialpatriotska mašina*. Izdajmo apel na vse naše pristaše, da prispevajo v obrambni fond. Dobili bomo najmanj tri tisočake in rešili "D.S." propada.

Št. 4 (Zinič): Drugovi v Zinovjevi bradi, poslušal sem vas in razumel vse: Glejte, tudi jaz lažem v "Radniku". Ampak, jaz se znam varovati. Jaz nikoli nobenega imena, katerega obrekujem, ne zapišem tako, da bi mogel prizadeti iti na sodišče in reči: "Jaz sem tisti, katerega je mislil urednik 'Radnika'. Jaz se varujem in s tem varujem svojega 'Radnika'. Bartuloviča pa smo dobili sem zato, da bo znal varovati svojo "D.S." (Viharno ploskanje. Bartulovič vstane in se nervozno spreha v uredniški sobi.)

Št. 4 (nadaljuje): Zdelo se mi je, da Charles ni sposoben, in da je še manj sposoben, kot je bil milwauški Frank Novak, Bog mu daj večni raj. (Šepetanje in vzrujanje.)

Št. 2 (Bartulovič) z razburjenim glasom: Verujte mi, jaz vas nisem mislil spraviti v zagato. Niti malo ne. Pomislite, da nam ta tožba nudi najboljšo priliko za rešitev "D.S." Pojdimo pred hrvatsko delavstvo, in dobili bomo dve sto dolarjev, kolikor bo treba plačati našemu advokatu, in pa še tri tisoč dolarjev po vrhu, ki bodo pokrili naš dolg bivšemu uredniku Franku Novaku in pa tiskarni Adriji v Chicagu. Drugovi, jaz sem namenoma lagal, in prosim vas, jaz sem lagal z revolucionarnim namenom! Na moji strani so Trocki, Zinovjev in Lenin. Na moji strani sta Ruthenberg in Foster. Na moji strani je sovjetska Rusija! (Viharno odobravanje.)

"Radnik" in "delavska Slovenija" pripravljata nov atentat na ljudske žepe. Noben teh provokatorskih listov ne pove, da sta lagala, da sta izrecno trdila, da je ta in ta glavni odbornik SNPJ. kradel, da je ukradel toliko in toliko, in da so imeli prav, ko so "razkrili socialpatriotsko korupcijo".

Obrekovani Blaž Novak, "neka ga strela ubije", je vložil tožbo, kajpada na buržvaznem sodišču. Tako je vsaj sporočil uredništvu "Proletarca", ko ga je interviral o stvari. In Blaž Novak se je sledeče zagovarjal pred našim poročevalcem:

"Nisem kradel in ne bom kradel. Preživljal sem se s poštenim delom in se bom v bodoče. Zato nočem, da bi me kdo nazival da sem tat in da kradem. Nisem

kradel in ne mislim. Tisti, ki meni predbacivajo da kradem, bi kradli, ako bi mene in meni podobnih ne bilo.

Nisem pristaš tožarenja in ne bi vložil tožbe, ako se ne bi šlo za moje poštenje. "D. S." ima sedaj priliko dokazati pred sodiščem, da sem si prilastil jednotino imovino. Če pa bo namesto dokazov prišla na dan z izgovori, da tega ni nikoli trdila, bo potrdila da laže in da namenoma obrekuje. Sedaj prihajata oba njihova lista z apeli pred svoje čitatelje, ali, dosedaj še nista povedala, kdo toži in ČEMU. To previdno skrivata, ker se bojita SVOJIH čitateljev.

V tem smislu nam je zadevo pojasnil in s tem je dovolj pojasnjena.

Kar se tiče buržvaznih sodišč, je o njih "D. S." z dne 28. januarja t. l. tole pisala:

"Ako buržvazno sodišče obtoži kateregakoli človeka za kakšen prestop, tedaj mu dovoli obrambo. Dovolj mu, da prinese dokaze za svojo nedolžnost. In če ni v položaju dokazati da je nedolžen, tedaj ga še vedno kazeno . . ."

To je pisala "D. S." pred šestimi meseci o buržvaznih sodiščih, sedaj pa ima tak strah pred njimi. Ni ji treba drugega kakor dokazati, da je tisti katerega je obdolžila da krade, res tat. Če dokazov nima, bodo njeni uredniki v bodoče morda malo bolj pazili pri "razkrivanju" korupcije.

Ako bo kolektala v "obrambni" fond, bo to eden najgrših atentatov na žepe "Radnikovih" pristašev. V tej tožbi se ne "preganja" nikogar, ampak se daje importiranemu provokatorju priliko dokazati kar je "razkril" v pogledu B. Novaka, ali pa se pokazati ponovno v pozi jokavega strahopetca, ki je zaplakal takoj ko je izvedel, da mu grozi tožba. Sicer pa si misli: Jaz sem na svoj način previden in sem podpisal drugega za urednika. Nisem prizadet in se me ne tiče. Naj se tepejo tisti, ki so vzeli nase moje grehe.

Lojalnost in nelojalnost v socialistični organizaciji.

Socialist je samo tisti, ki je socialist po mišljenju in značaju, v srcu in duši. Sama članska karta še ni dokaz, da je dotičnik ki jo ima PREPRIČAN socialist.

Dobe se tudi tu in tam nelojalni člani, ki sabotirajo pokret na skrite, potuhnjene načine in služijo direktno ali indirektno nasprotnikom. Dobe se, ki se valjajo v prahu pred provokatorji in ambicioznimi koristolovci, pa jih ni sram, ne studijo se sami sebi, zato ker nimajo prepričanja in značaja. Nekateri postanejo iz nevednosti orodja prilitjenih sebičnežev.

Z blaznim sovraštvom gledajo na požrtvovalne, poštene sodruge in agitatorje, in v tem sovraštvu molijo boga in hudiča, da bi zmlela socialiste v prah.

Socialisti so značaj in borci. Delajo, grade in uče, zato da bo nekoč manj neznačajev in da izgine klečplazstvo.

A. C. W. of A. gradi hiše za delavce.

Unija Amalgamated Clothing Workers of America je ustanovila posebno korporacijo, katere namen je graditi na kooperativni podlagi stanovanjske hiše za njene člane in druge delavce v New Yorku. To leto zgradi prvo "apartment" poslopje na prostoru, kateri obsega 42 stavbišč.

AGITACIJA MED MLADINO.

Na VI. rednem zboru J. S. Z. referiral s. Donald J. Lotrich, delegat kluba št. 1, JSZ.

V pričetku tega poletja se je vršil v Amsterdamu kongres socialistične mladine, katerega se je udeležilo nad pet tisoč članov soc. mladinskih organizacij iz raznih krajev sveta. Kongres socialistične mladine v Amsterdamu je bil internacionalen. Bil je ob enem kongres konsolidacije, kongres združevanja in kongres ENOTNEGA socialističnega dela med mladino.

Ne bom govoril o socialističnem gibanju med mladino v širšem pomenu besede. Na kratko: Samo dežele z močnim socialističnim gibanjem, to je, z močnimi političnimi in ekonomskimi organizacijami delavstva, imajo močno mladinsko gibanje. Te dežele so pred vsem Nemčija, Belgija, Švedska, Nemška Avstrija, Danska, Čehoslovakija, Nizozemska, Francija, Anglija itd. Vse dežele imajo večje ali manjše mladinsko gibanje. Nekateri uzornega in mogočnega, druge gibanje, ki je šele v povojih.

Sovjetska Rusija ima svoje mladinske organizacije, ki delujejo pod okriljem moskovske mladinske internacionale. Te imajo podporo države in jih neguje država.

V Jugoslaviji ni mladinskega gibanja v delavskem smislu, ki bi imelo velik obseg. V Sloveniji deluje Delavska kulturna in telovadna zveza "Svoboda", katera vključuje v svojih vrstah tudi mladino. Je menda edina organizacija v Jugoslaviji, ki deluje na kulturnem in telovadnem polju v socialističnem smislu.

Toliko o mladinskem gibanju izven te dežele.

V Združenih državah smo imeli pred vojno močno socialistično mladinsko ligo (Y.P.S.L.), ki so jo zvali tudi Yipsels. Ta Liga obstoji še danes; oziroma, je v reorganizatoričnem stanju. Povojni viharji, medvojni šovinizem, progoni proti socialistom in val reakcije je zdobil kar je bila enkrat močna socialistična mladinska organizacija.

V poslednji dobi je tudi Workers' Party ustanovila svojo mladinsko ligo, toda ta nas tukaj ne zanima toliko, kakor socialistično organizatorično in vzgojevalno delo med AMERIŠKO mladino. Kot sem dejal, socialistična mladinska liga v Ameriki se dviga; ne sicer hitro, ampak prebolela je krize, katere so njo zadele še hujše kakor socialistično stranko. Za njen uspeh so sicer potrebni gotovi pogoji; eden teh je, močna socialistična stranka, ki bo v stanju mladinski ligi nuditi dovolj veliko moralno in gmotno pomoč. In potrebno je pri organizatoričnem delu med mladino sodelovanje vseh tistih sodrugov, ki imajo potrebne sposobnosti, izkušnje in veselje do dela med mladino. *Dobri učitelji morajo imeti VESELJE do učiteljskega poklica.*

Proti koncu junija smo imeli v tem mestu priliko opazovati takozvan evharistični kongres. Kdor ga je resno opazoval, je videl, kako zelo izrablja cerkev mladino za svoje namene. *NE ZA INTERESE MLADINE, ampak za SVOJE interese.* Mladina je cerkvi samo sredstvo v dosego namenov. Uči jo, da jo obdrži pod svojim vplivom. Uči jo, da napravi iz njenih vrst nove agitatorje, nove duhovnike in nove fanatike za klerikalizem. Cerkev kot politična organizacija je v službi reakcije; je v službi delavstvu sovražnih interesov. Je nedemokratična in načelno protiljudska, dasi vsa sloni na ljudstvu. Cerkev hoče mase; dela

med maso; drži jo pod svojo kontrolo, in kakor pravimo, drži jo "v svetem strahu".

Če mi napravimo le nekaj malega od tega kar napravi cerkev med mladino, pa homo tud imi meli mladinsko gibanje, katero bo v interesu mladine in in človeštva, *ne v interesu srednjeveške teme.*

Gre se v tej točki predvsem o delu med našo — med slovensko — med **JUGOSLOVANSKO MLADINO v tej deželi.**

Imamo težave. Gotovo jih imamo, in vsi želite vedeti, kako naj jih prebredemo. Čuli smo že mnogo sugestij, iz katerih odseva večinoma želja, da naj pride nekdo in doseže, oziroma stori, kar nam ni mogoče doseči: Namreč, pride naj nekdo in naj hipoma spreobrne mladino, da se bo zanimala za socialistično gibanje in razredni boj ter se strnila v socialističnih organizacijah. Potem bi marsikak starejši sodrug, ki misli, da je že dovolj delal, šel "počivati", češ, sedaj naj pa mladina dela, jaz sem dosti!

Žal, da še ne poznamo sredstev, s katerimi bi mladino na tako lahek način pridobili v našo sredo. Med tistimi, ki prihajajo iz Evrope, in med tukajšnjo mladino, se občuti veliko pomankanje medsebojnega razumevanja in duševnega sorodstva. Starši, rojeni v Evropi, držeči se svojih starih običajev, in njihova tukaj vzgojena mladina, **STA DVA RAZLIČNA SVETOVA.** Bilo nam to prav ali ne, taka je stvar. *Zato gre mladina po svojem svetu in starši po svojem.*

Vzlic temu se je našim sodrugom tu in tam posrečilo pridobiti v svoje kroge tudi nekaj mladine. In izgleda, da jo bomo v bodočnosti še več, kar obetajo posebno mlajši sodrugi, predvsem tisti ki so študirali v ameriških šolah. Velika zapreka je tudi jezik. Starši znajo svojo materinščino in v splošnem za silo angleščino, mladina pa govori angleško in le doma se tu pa tam za silo pogovorja s starši v njihovem jeziku. So sicer izjeme, posebno v kolonijah, kjer žive naseljenci iz Evrope kompaktno; napr. Čehi in Poljaki v Chicagu, Slovenci v Clevelandu itd.

Nič ni slabega, ako zna naša mladina slovensko. Tisti ki se jo enkrat dobro priučijo, tako da jo lahko govore tudi izven domače sobe, imajo v tem užitek; in lažje jim je razumeti narod iz katerega izhajajo, kakor otrokom tistih staršev, **KI NE ZNAJO NJIHOVEGA JEZIKA, STARŠI PA TUDI ANGLEŠČINE NE DOBRO.**

Mladina hoče zabave in iger. **KRUHA, ZABAVE IN IGER!** Vse drugo je proti njenim nagonom. In sedaj je vprašanje: kako ji priljubiti naše gibanje, da ji bo v razvedrilo, ne v nadlego? Tukaj je uganka, ki jo more rešiti vsak agitator po svoje. Mladina napolnjuje arene, gledišča in plesišča **RADI ZABAVE**, radi iskanje nečesa, kar jo vzburja in vzruja. In kakor prihaja drugam, bi prihajala k nam, če bi bil naš pokret močan kakor je v deželah katere sem omenjal prej. Mladini je treba napraviti naše gibanje prikupno na način da bo koristilo nji in ne škodilo, ampak koristilo **NAŠEMU gibanju.**

Kako so naši klubi zainteresirali mladino, — seveda v kolikor so jo — za svoje delo? Na različne načine. Če sem pravilno poučen, imajo nekateri klubi med svojimi aktivnimi člani tudi tu rojene mladeniče, ki so dobri agitatorji in klubom v najboljšo pomoč. Rečem pa, da je uspeh med nami, kolikor ga je, *zasluga posameznikov*, in ne organizacije kot celote. Kjer so posamezniki znali približati se mladini, jo finamo vsaj nekaj med nami. Kjer se niso znali, jo nimamo.

Par besed o dramatikih. Nekateri naši klubi prirejajo dramske predstave, in to celo prav dobre dram-

ske predstave. Med igralci v Chicagu opazimo večkrat tu rojeno slovensko mladino. In prav s tem načinom, z našimi priredbami, z iskanjem sodelovanja med mladino se je klub št. 1 vsaj deloma približal mladini in ona njemu. Enako je v drugih naselbinah, kjer imamo aktivne klube. Razni naši pevski zbori imajo istotako med svojimi člani in članicami tu rojene mladeniče in dekleta. To so eni pripomočki, s katerimi negujemo vezi med naseljenci ki so prišli preko oceana, in med tu rojeno mladino. To so danes edini in najboljši, kar se tiče našega dela med mladino. Cerkev ima svoje, in ker ima boljše primočke, to je, veliko število duhovnikov, farne šole, župnijske dvorane itd., je njen uspeh naravno veliko večji.

Marsikakšna naša naselbina ima svoj dom. Ali zdi se mi, da se jih prav malo izrablja za delo med mladino. Sami plesi, ki so nič drugega kakor plesi, nam ne bodo pridobili mladine za nas. Je treba priredb s programi, ki so zabavni; programe, v katerih nastopa mladina poleg starejših. Programi, ki jo bodo veselili. Biti morajo dobri in dobro izvršeni, drugače se bo posmehovala starejšim in se duševno še bolj oddaljila od njih.

Slovenskih šol, razen farovških, ki pa so slovenske bolj po imenu kot v resnici, nimamo, razen v Clevelandu, kjer je bila ustanovljena, če se ne motim, prošlo leto v Slov. nar. domu. To je ena šola, ki je, kot se glase poročila, napravila precej dober uspeh. Ampak tudi ta šola ni naša, pač pa nekako v sredi med ohromelim narodnjaštvom in nami. Je še ena druga slovenska šola v Clevelandu, namreč za poučevanje angleščine, slovnične slovenščine in par drugih predmetov, katera je naša. Ustanovila se je s posredovanjem kluba št. 27 in s pomočjo dveh sodrugov, katera sta študirala v ameriških višjih šolah, kot smo čitali v Proletarcu.

Ko dobi JSZ. svoj dom, bo lahko kaj storila tudi v tem oziru. In klub št. 1 bo dobil večje prilike, kajti za delo med mladino so potrebni STALNI in prikupni prostori. Brez teh se težko kaj napravi. Zato delajo vsi farovži za VEČJE prostore. Oni rezumejo to boljše kakor mi. Mladina mora imeti stalna zbirališča, kjer se zabava, diskuzira in obdržuje svoje seje. Ona rabi zbirališče.

Navajajte mladino, da bo čitala tudi slovensko. Ako zna govoriti, se bo navadila tudi čitati. S pomočjo čitanja naše literature vas bo boljše spoznala. In lažje bo čitala dobro angleško literaturo in angleške socialistične liste.

V poletju so zelo na mestu izleti. Napaka je, da mladino prepuščamo ob takih prilikah samo sebi. Pomagajmo ji ob takih prilikah prirejati igre, in vpletimo v vse to, kjer mogoče, kakšno stvar, ki jo bo navajala k delu za socializem. Poglejmo, kako delajo drugi med mladino, npr. cerkev in patriotska društva.

Vsaka slovenska delavska družina bi morala imeti tudi kak angleški socialistični list. Jih je več, ki pridejo v poštev: Milwaukee Leader, New Leader, American Appeal in St. Louis Labor. Milwaukee Leader in St. Louis Labor priobčujeta tudi gradivo, ki je prirejeno za mladino. Nekateri teh listov imajo lokalni značaj. S. Zaitz mi je pravil, da je opazil po Wisconsinu in tudi v Illinoisu ob meji Wisconsinu socialistični dnevnik Milwaukee Leader v raznih krajih, ne samo v mestih, ampak tudi na farmah. Čitajo ga odraščeni in mladina. "New Leader", ki izhaja v New Yorku, je priporočljiv vsakemu, ki bi rad čital kaj globokejšega o socializmu in raznih socialnih vprašanjah. Kot

vidite, zahteva agitacija med mladino, da smo v nji vsi aktivni. Kdor jo zanemarja, ne more govoriti o uspehih, zato govori o nemogočnosti delati med mladino.

Zelo važen pojav v naši javnosti je ustanovljanje angleško poslujočih društev SNPJ. Naša dolžnost je, da jim pomagamo z nasveti in v agitaciji. Z mladino, organizirano v teh društvih, bomo v stanju ohraniti načela, ki jih zastopa SNPJ., in ako to dosežemo, bomo storili največje delo ki ga moremo izvršiti v tem oziru.

Povedal sem kar se mi je zdelo potrebno v tem referatu. In prevzel sem ga, ker želim, da v bodoče posvetimo več svojih naporov agitacijskemu in prosvetnemu delu med NAŠO mladino.

Naš cilj v bodoče mora biti:

Več socialističnega dela med mladino! In v ta namen predlagam zboru sledečo resolucijo:

ZA SOCIALISTIČNO DELO MED MLADINO.

Ena najvažnejših dolžnosti vsakega socialista je, da posveča agitaciji med mladino čimvečjo pozornost. Za kontrolo nad mladino se bore vsi družbeni toki. Kapitalistična država jo drži pod svojim vplivom s pomočjo šole, subvencioniranih mladinskih organizacij in časopisja. Cerkev se poslužuje istih metod.

Delavsko gibanje ima to prednost, da pribaja pred mladino z lučjo resnice. Kapitalistična in verska vzgoja zavaja. Šovinizem zavaja. Ali socialistično gibanje uči, in uči mladino v luči resnice tako, da je v njenem interesu. Ogromne sile, ki so proti nam najmočnejše ravno tam kjer pride v poštev mladina, so vzrok, da v tej deželi nimamo mladinskih ustanov in organizacij, katere bi se že danes mogle kosati z mladinskimi ustanovami pod kontrolo privatnih interesov. Ali kar danes še nimamo, bomo imeli, kajti bodočnost je naša. V direktivo članstvu JSZ. navajamo sledeča priporočila za agitacijo med našo mladino.

1. Kjer mogoče, naj se ustanovi društvo Socialistične Mladinske Lige (Young People's Socialist League), v katero lahko spada mladina med 14. in 25. letom. Vsa navodila daje tajništvo JSZ. in tajništvo Y.P.S.L.

2. Pridobite naše visokošolce, da pristopijo v Ligo za industrialno demokracijo (League for Industrial Democracy).

3. Člani YPSL. nad 21 letom starosti morajo postati tudi člani ameriške socialistične stranke, dasi so še v nadalje lahko aktivni v YPSL.

4. Vsak klub JSZ. naj si vzame za nalogo, da dobi nekaj članov tudi med mladino. Zanimati naj jo s priredbami ali na katerikoli način, kakršnih se poslužuje socialisti pri svojem agitacijskem delu. Organizira naj pod okriljem kluba diskuzijske sestanke za mladino in druge, ki se jih bi hoteli udeležiti.

5. Vsak klub JSZ. naj ima vsaj eno priredbo na leto, katera bo posvečena agitaciji med mladino. Program naj bo zabaven in prosveten, in izvaja naj se ga deloma v jeziku sekcije JSZ. katera ga prireja, in deloma v angleškem jeziku, kolikor največ mogoče z mladinskimi močmi pod vodstvom izkušenih sodrugov.

6. Navajajte mladino na čitanje listov kakor so New Leader, Milwaukee Leader, St. Louis Labor, American Appeal in druge angleške socialistične liste. Kdor izmed nove generacije je zmožen čitati slovensko, mu priporočite da naj poleg drugih listov čita tudi "Proletarca".

7. Vsak klub JSZ. naj ako le mogoče priredi enkrat na leto izlet (piknik), za katerega naj se agitira

posebno med mladino. Klubi JSZ. bodo privlačni za mladino ako jih bodo sodrugi in sodružice ZNALI napraviti privlačne.

8. Vsak klub JSZ. naj ima, ako količkaj mogoče, svoj dramski in svoj pevski odsek (oziroma zbor). V obeh se nudi obilo prilike za sodelovanje naši mladini, in s pomočjo pevskih in dramskih zborov pod vodstvom naših klubov jo bomo najlažje pridobili.

9. Navajajmo vse sposobnejše člane katere smo dobili med mladino, da sprejemajo odgovorne urade v klubu in društvi; da sodelujejo z okrajno, državno in centralno socialistično organizacijo; da se uveljavijo povsod kot člani JSZ. in s tem kot prepričani socialisti.

Diskuzija o referatu in o resoluciji s. Lotriča, kot boste razvideli iz zapisnika, je bila živahna, kar dokazuje, da se je delegacija zavedala naloge, ki jo ima naš pokret z oziroma na agitacijo med mladino.

Resolucija je bila sprejeta soglasno. Od klubov JSZ. kot celot in od posameznih članov pa je odvisno, v koliko bo izvajana. Ako bomo znali situacijo med našo mladino izrabiti, bomo na VII. rednem zboru l. 1928 beležili tako velik napredek te agitacije, kakršnen je bil doslej v našem pokretu popolnoma nepoznan.

Kdo besni?

"Radnik" jamra, da je vprizorjena proti "D. S." velikanska "hajka" vsega slovenskega novinstva. Ali ob tej priliki prizna, da s "Slovenijo" ni vse v redu. Zadolžena je in hrvatski delavci so ji dali že okrog deset tisoč dolarjev, ako ne več, da so jo ohranili. O prejšnjem uredniku "D. S." pravi "Radnik", da ni dočastel borbi, kar je dokazal posebno s tem da je kapituliral v borbi. To je kompliment Frank Novaku, kateremu so vzlic "kapitulaciji" ponudili uredniško mesto tudi potem ko se je "D. S." preselila v Chicago. To izjavo je natisnila z debelim tiskom v izdaji z dne 24. decembra 1925. Tako vidimo, da se ti ljudje bijejo s svojo nelogičnostjo sami sebe po obrazu.

Neprijatelji komunizma prav nič ne besne proti "D. S." Nasprotno: mnogi neprijatelji komunizma jo odobravajo, ker vrši v delavskem pokretu provokatorsko vlogo.

Vzrok, da je v tako slabem finančnem stanju vzlic visoki podpori ki jo prejema iz raznih virov, je slabo gospodarstvo. "Vestnik", katerega izdaja bivši urednik "D. S." v družbi z nekaterimi drugimi rojaki, dela po zagotovitvi lastnikov dobiček, dasi ima manj oglasov kot jih je imela "D. S.", dokler je izhajala v Milwaukeeju. Kako to, da je "D. S." kljub visokim dohodkom na oglasih delala izgubo, medtem ko dela "Vestnik" dobiček. Po milwauški slovenski in hrvatski naselbini se govori, da je bilo upravnistvo "D. S." skrajno malomarno in da je pozabilo uknjižiti marsikakšno vsoto. Tisk je imela poceni, ob enem pa ji je pomagala tudi podporna organizacija "Sloga". Vzlic temu je bilo treba podpore. Morda bodo prizadeti funkcionarji nekega dne pojasnili, zakaj so bili upravniki "D. S." malomarni, in čemu niso uknjiževali vseh vsot, ki so jih prejeli za list. Ako so govorice te vrste neresnične, tedaj naj prizadeti istotako odgovore in pojasnijo. Tisti ki "razkrivajo" korupcijo, bi jo najbrž lahko nekaj razkrili doma, če se jim ne bi zdelo škodljivo za moralo njihovega članstva. Ampak resnica se vseeno izve.

DELAVSKA UNIVERZA.

Predaval Ivan Molek v klubu št. 1 J. S. Z. v Chicagu dne 26. marca 1926.

Predmet, katerega se hočem dotakniti, spada bolj v naš ožji krog, v področje našega kluba, dasi ima važnost tudi za naše druge naselbine in za naše delavstvo vobče. Govoril bi rad o delavski izobrazbi, širši in višji izobrazbi, oziroma o delavski višji šoli, in takoj v začetku vam povem, da imam nekaj provizoričen načrt, ki ga predložim klubu in s tem javnosti. Ako naše organizacije v drugih naselbinah spoznajo, da je načrt vreden in potreben udeležitve, lahko o njem razpravljajo. Načrt sam še ni nobeno breme za nikogar.

Kaj je naloga naših socialističnih klubov? Predvsem ta, da vzgajajo nove ljudi. To se pravi ljudi novih, revolucionarnih naziranj, idej in smotrov, ki bodo mislili samostojno in pomagali izkoristiti razredni boj v prid svojemu, delavskemu razredu. Klubi so potom svoje centralne organizacije, Jugoslovanske socialistične zveze, učlanjeni v socialistični stranki Združenih držav; kot taki so politična organizacija in imajo razne druge naloge (volilna kampanja, razširjanje tiska itd.) Ker naša stranka funkcionira stalno in ne samo tik pred volitvami in ker njeni posamezni deli — klubi — delujejo stalno, je torej stranka v splošnem in vsak klub posebej že šola, ki vzgaja socialiste. *Sama politična vzgoja nam pa ne zadostuje.* Politična akcija, dasi potrebna v teh razmerah, je samo eno sredstvo. Vsak socialist mora vedeti, da cilj socialističnega gibanja je *socializem*. Vse drugo, kar dela stranka in posamezni klubi (minimalni program), so le sredstva za doseg cilja.

Politična stran vzgoje je torej samo ena noga, po kateri gre naše delavsko gibanje. Da se po eni sami nogi ne pride daleč, je naš klub že davno spoznal. Zato je uvedel dramatiko v svoj delokrog. Dramatika, kakor petje in godba, je kulturno delo. Socialisti se zavedamo, da z buržoazno kulturo ni nič. Buržoazna kultura služi propagandi reakcije. Stara bajka, da je kultura, da je umetnost nadstrankarska in nerazredna, ne drži več. Dolžnost razrednozavednih delavcev je, da se emancipirajo od buržoaznih templev umetnosti in ustvarijo svojo lastno kulturo, proletarsko kulturo.

Ako je torej naloga socialističnega kluba, da vzgaja nove ljudi — *kakšni morajo biti ti novi ljudje?* Novi morajo biti po mišljenju in naziranju, novi po presojanju in moralnem čutenju, torej ljudje novega duha in novih stremljenj-revolucionarji skozinsko. Kje pa naj klub vzame te nove ljudi? Iz rokava, iz oblakov jih ne more iztresti. Vzeti mora stare ljudi in jih predreti v nove. Klub mora vsestransko izobraževati, če hoče v polni meri izvrševati svojo nalogo.

Izobrazba! To je beseda, ki se vedno izgovarja in piše — in še premalo. Jaz že dvajset let pravim in pišem — in ne jaz sam —: *Osvoboditev delavstva pride le od delavcev samih.* Tako so govorili tudi drugi pred menoj in govore tisoči z menoj vred. Danes dodam še eno besedo: *Osvoboditev delavstva pride le od izobraženih delavcev samih!*

Neizobražen ali le napol izobražen delavec se nikdar prav ne zaveda, česa mu je treba. Zanimarja samega sebe, druge in organizacijo. Organizacija neizobraženih delavcev — strokovna, politična ali kakrš-

nakoli — je navadno na slabih nogah, ker njeni člani se ne zavedajo skupnih interesov in prišli so vanjo največ iz sebičnih motivov. Zato vidimo, da je tista organizacija najmočnejša po članstvu in blagajni, katera daje največ materialnih ugodnosti in v katero so takorekoč prisiljeni iti.

Neizobražen delavec ima eno kardinalno napako — sebičnost. To je sicer splošna človeška in živalska napaka, ki je prirojena. Nikjer pa ni zapisano, da bi se morala držati ravno človeka na vse večne čase. Vsak sebičnež rad čuje o svojih pravicah. V boj za pravice! Vsakdo ima rad pravice, mnogo pravic in mastnih pravic, ampak koliko jih je, ki bi bili ravno tako navdušeni za svoje dolžnosti?

Koliko jih je, ki se zavedajo, da poleg pravic morajo biti tudi dolžnosti? Če ti nekaj zahtevaš in pričakuješ, moraš tudi nekaj dati oziroma storiti. Za vsako najmanjšo pravico je gotova dolžnost. Koliko je delavcev ki se zavedajo svojih dolžnosti? Toliko kolikor je inteligentnih, razumnih! In edino taki delavci, ki se v polni meri zavedajo svojih dolžnosti ravno tako kakor svojih pravic, so sposobni bojovníki za osvoboditev svojega razreda. Samo ti so pogoj za zmago.

Sodrug! in sodružice! Zapomnite si eno resnico, trdo kot jeklo in čisto kot zlato: *Socialisti ne bomo nikdar obdržali svoje zmage, če ne zmagamo sami!*

Zmagati še ni tako težko. Pride kaka kriza, psihološki moment, pa navdušiš maso za naš program. Če pride pravi moment, in lahko pride, je naenkrat tukaj večina. Zmaga! — Kaj pa potem? Kaj potem, ko se navdušena masa ravno tako hitro ohladi kakor se je razgrela, ko na podlagi svojega napačnega tolmačenja zaključí, da ima velikega "mačka"? Socialisti nismo še nikdar rekli, in bili bi največji norci, če bi rekli, da že drugi dan po zmagi prinesemo popolen in najperfektnjši socialistični družabni red na krožniku na mizo. Mi pravimo, da šele tedaj se začne delo za socializem. Masa tega ne razume, ni nikdar razumela, niti ne bo v svojih starih mentaliteti. Masa večine bo rekla: "Dajte zdaj hitro, kar ste obljubili: "Socializem na mizo!" Socialistična vlada odgovori: "Počakajte, to ne gre tako hitro. Pojdimo vsi skupaj na delo. Take in take so vaše dolžnosti". Ali mislite, da neuka masa sprejme dolžnosti? Rad bi videl ta čudež.

Zmagati ni težko, toda obdržati zmago, to je glavno. Zmago pa obdrži le taka večina, ki razume kaj hoče; le socialistična večina, večina socialistično izobraženih delavcev. Večina onih delavcev, ki so pripravljani na vse težave, na ogromno delo rekonstrukcije, ki razumejo to delo, ki razumejo svoje dolžnosti in ki so pripravljani tudi umreti za svoje delo, če je treba.

Na prijatelje, na simpatiste se ne smete nikdar zanesti. Ti se izpreminjajo kakor čikaško vreme. Danes so dobri z vami, naklonjeni so vam, jutri pa vam lahko že obrnejo hrbet in vas vsekajo po hrbtu. To se je že zgodilo desetokrat in še se bo. Zgodilo se je zato, ker so delavci v splošnem premalo izobraženi in ker ne poznajo svoje idejne naloge, niti nimajo jasne idejnosti. Golo navdušenje in veselje do nečesa, golo čutstvovanje ne pomeni nič. Masa se lahko danes navduši za revolucijo, jutri pa za sveti misijon. Kar je v srcu, mora biti tudi v glavi — *in prej v glavi kakor v srcu*. To se pravi, da mora delavec dobro razumeti kaj hoče. Zato pa mora vsak treznomislec socialist polagati več važnosti na *mentalno revolucijo* v glavah delavcev kakor

pa na socialno revolucijo. Vsak socialist, ki hoče biti nov in preroben človek, revolucionar, mora najprej izvršiti revolucijo v sebi; strmoglavit mora svoje staro mišljenje, predsodke, stare ideje in naziranja. Notranja revolucija posameznika je prvi pogoj za trajno zmago socializma.

Kakor pa je z maso v splošnem, tako je tudi s posameznikom. Ako hitro ne daš masi nekaj boljšega, te takoj nažene s figamožem in sleparjem in pade nazaj v staro mrtvilo. Kadar posameznik izvrši v sebi revolucijo in zavrže stare ideje in nazore, ne more ostati vakuum, praznota. Dobiti mora nadomestilo. Če ne dobi nadomestila, pade zopet nazaj, kjer je bil. Ako izbiješ človeku vero iz glave, vero v Boga, nebesa in pekel, mu moraš dati nekaj novega namesto stare vere. Ta "nekaj" pa ne sme biti karsibodi; vsako nadomestilo ni dobro. Nekaj ravno tako dobrega tudi ne zadoštuje. Če je nova vera ravno tako dobra kakor stara, tedaj vsakdo rajši ostane pri stari. Nekaj *boljšega* mora biti, nekaj *pravega* in *resničnega*. Ravno tako je z vero v kapitalizem. Če delavca ne prepričaš, da je socializem veliko boljši kot kapitalizem, se bo rajši držal starega.

To so razlogi, ki govore, da neizobražena delavska masa nič ne šteje v odločilnih trenutkih. Masa je le toliko in toliko parov rok in nog. Glave pa ni. Vsi odločilni trenotki računajo z glavami. Glava mora biti prva in potem šele pridejo foke. Osvoboditev delavskega razreda iz industrijske sužnosti pride iz glav izobraženih delavcev.

Nič ni prijetnejšega in bolj lahkega našim nasprotnikom kakor zalučati staro frazo: Socialisti hočejo vse prekucniti s silo, z nasiljem, krvjo in moritvami. — Niti eden inteligentni socialist, ki se dobro zaveda svojih principov in dolžnosti, si ne želi prelivanja krvi. Nasilje se vedno poraja tam, kjer ne odločuje razum, pač pa slepa strast in najnižji instinkti neuke mase. Ignoranca se navadno maščuje na ta ali oni način in mnogokrat se je že maščevala nad nevednimi delavci, ki so bili potegnjeni v krvave konflikte. Vladajoči razred je brezizjemno oborožen, a kdo mu nosi orožje? Nevedna masa delavcev in kmetov. Nasilstvo temelji na ignoranci kakor izkoriščanje. Organiziran in izobražen delavski razred vseh dežel se lahko iznebi izkoriščevalcev brez krvoprelitja, niti ne potrebuje diktature za zlomitev nasprotnika in utrditev svoje oblasti. Besedi "socialna revolucija" še ne pomenita, da se mora socialni preobrat izvršiti z jeklom, svincem, dinamitom in nitroglicerinom, s požiganjem in giljotino. Kjerkoli je že bila krvava revolucija, je bila taka zato, ker ljudska masa ni bila v večini pripravljena na preobrat; revolucijo je izvršila organizirana manjšina, ki je šele po ljutem in krvavem boju, po sunku zmage, narastla v večino. To so pribita dejstva, radi katerih se ne jokamo, lahko se pa iz njih učimo. Socialisti nismo pacifisti, če se je treba braniti, ni pa treba, da bi posnemali krvoločne nasprotnike, ako si moremo pomagati na človečanski način. Socialistično izobraženi proletarijat je najboljši pogoj za preobrat družbe v kratki dobi in z minimumom fizičnega konflikta.

(Konec prihodnjič.)

Agitirajte za "Proletarca" in "American Appeal"! Oba sta glasila ameriške socialistične stranke in vodita proletarijat po poti konstruktivnega dela v socializem.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

SPOMINI NA PUEBSKE "REVOLUCIONARJE".

PUEBLO, COLO. — Pred nekaj dnevi sem brisal raz polic prah in preganjal pajke po kotih. To bi moralo biti sicer žensko delo, ampak v Pueblu so ženske svobodne kot je svoječasnno razglasil Pepe s pipcem, zato smo pa moški toliko bolj podložni. Če bi si vzel tukajšnje "rrrr" za vzgled, bi delal kar bi mi kdo ukazal, ampak tak vendarle nisem. Pomagam stari če vidim, da potrebuje pomoči; za cerkev ne dajeva, in ko sva se poročila, nisem napravil z njo nobene pogodbe, dasi Pepe s pipcem misli, da je pogodba med novoporočencema potrebna v interesu sloge. (Pogodbe med evropskimi deželami so meni vzele vsako veselje do vsake pogodbe). Moja ženka ne daje za cerkev, in če bi, bi ropotala. Ali na srečo sva enakega mnenja in živiva kot se spodobi.

Ob tej priliki sem našel iztis "D.S." z dne 10. decembra prošlo leto. Nad pol leta star iztis, pa je bil ves zaprašen, pajki pa so se ga previdno ogibali, ker je v njemu najbrž preveč "revolucionarnega" duha in nobene "muhe".

Otresel sem ta čudni list in pogledal, kaj je takega notri, da je dobil milost nad pol leta počivati na polici.

Kakor se mi je zdelo. Moj dragi don Gabrielo Šumina ima v njem svoj dopis. Oziroma, podpisan je pod urednikovim dopisom s svojim imenom. Pregledal sem tisti pol leta star dopis v naglici in videl, da je Šumina še vedno tisti stari rrrrr, ki rropota, ne da bi koga prestrašil. Ni jih bolj nedolžnih martinčkov kakor so puebski "revolucionarčki". Deni ga za srajco, pa ti bo mogoče neprijeten, ali nevaren ni. Vesel bo, da ga izpustiš, in skrnil se bo ter ga ne bo več kmalu na solnce. Morda se pravi martinčki obnašajo drugače, ampak naši so take sorte kot jih tu opisujem.

Šuminov urednik je zaključil dopisek z običajnim vzklikom "živela Leninova stranka!" Še se spominjam: Ko je Šumina tisti dopis prebral, se je smehljaj in si mislil, da je potolkel na tla polovico burvažnega sveta; potem je dopis še enkrat prečital, nameril je svojo leseno puško v steno in dejal sam sebi: Ali znano fiksati socialiste! Naš Gabrielo je namreč mislil v tem smislu, rekel pa je to nekoliko drugače. Pustimo našega Gabriela, ker se že več večerov ukvarja z "novim" dopisom, da vam razjasnim najnovejšo staro novico.

Pred meseci sem vam predstavljal Pepeta s pipcem, ki je dobra natura, samo maščevalen je včas, in pa zabavlja rad, ne da bi pomislil čemu, niti ne vpraša kaj je resnica in kaj ne. Tak je naš Pepe bil do waukeganske konvencije SNPJ., na katero smo ga poslali kot delegata ter dali slavni delegaciji slavne konvencije priliko spoznati našega junaka in njegov pipec. Še parkrat po konvenciji se je razsrdil in trgal "socializdajalce" na koščke v "predalih" Nedelavske Slovenije. Potem pa je utihnil. Revolucija je bila izvršena, zato se je Pepe posvetil iskanju dela v majnah ali kjerkoli že. V tem z njim popolnoma simpatiziram,

kajti ne v kapitalistični Ameriki, niti ne v kaki sovjetski republiki, ni za delavca razveseljivo iskati delo. Borba za kruh je najtežja, in v tej borbi imava s Peptom enako težke "prilike". ("Prilike" je po hrvatsko.)

Ako čitate "Prosveto" (v Pueblu čitamo največ obligatno številko "Prosvete", razširjeni pa so napredni listi kot sta "Frančiškanski Slovenec" in "Glas Sakerjeve šifkartašnice"), ste gotovo opazili, ali pa morda slišali, da je po čudežnem naključju postal član glavnega porotnega odbora SNPJ. tudi naš Pepe s pipcem. "Glej glej," me je opozoril neki član društva "Orel", "tudi Pečnik je sedaj v gl. odboru!" Nisem verjel ter sem pogledal: da, v porotnem odboru je tudi naš Pepe, ki bo rezal pravico s pipcem ter jo pošiljal bratom in sestram.

Z dotičnim članom, ki me je opozoril na to "novico", sva poiskala zapisnik konvencije in pronašla, da Pepe sploh ni namestnik v gl. porotnem odboru. Kako je mogoče, da je prišel v glavni odbor človek, ki je dobil komaj malo nad 50 glasov, dasi je štela konvencija blizu tri sto članov?

"Čudne reči se gode v Chicagu," je komentiral prijatelj, in dodal: "Pepe bo slab porotnik. Bral sem, da je na konvenciji ves komunistični blok agitiral zanj, pa je vseeno spravil skupaj samo hrvatske in svoj glas pri kandidaturi v gl. porotni odbor.

Mi v Pueblu bi bili ponosni, ako bi naš delegat odnesel zmago. Morda so nekateri tudi danes, ko so v Chicagu našemu Pepetu šenkali mandat v glavnem odboru — pa še tako važen mandat! Lahko se dogodi, da ga Pepe, če je pravičen, sploh sprejel ne bo, ker mu je krivično podeljen. Če pa bi Pepetu ta mandat resnično spadal, bi bil jaz prvi, ki bi rekel: Živijo Pepe in tvoj pipec!

Tako pa me je strah za bodočnost naše organizacije, če bodo v odboru ljudje, katerim je na konvenciji zaupalo mandat komaj petdeset delegatov.

Ako bi me kdo vprašal, kaj mislim kako bo Pepe sodil, rečem z vso GOTOVOSTJO, da bo sodil pristransko. In rečem z vso GOTOVOSTJO, da ga je samo radi tega nekdo v Chicagu ki ima "veliko besedo" spravil v glavni porotni odbor, kateri je eden najvažnejših v SNPJ. Pepe sam na sebi je dober človek, vesel in prikupen. Ima pa napako, da se pusti izrabljati; pustil se je okupirati provokatorjem in koristolovcem v SNPJ. In sedaj je, oziroma je bil, in najbrž bo tudi v bodoče, njihovo orodje. Naj mi ne zameri, ali ne gre mi v glavo. Predsednik konvencije HBZ. Mr. Butkovič mi je pravil, da mora pri njih vsak kandidat dobiti nad polovico od celokupnega števila glasov. Kdor jih ni dobil dovolj, je moral na ožje volitve.

Na konvenciji SNPJ., ki šteje do tri sto delegatov, se lahko pride v glavni odbor s 50 glasovi; temu lahko pravimo demokracija slovenske ameriške sorte, ali pa reprezentacija "progresivnega" bloka, ki ga bodo v novem odboru zastopali Hrvat Šragel, foveček Pečnik in Belokranjc Turk.

Upam, da nam vsaj ti trije, ki so prišli v glavni odbor kakor sv. trije kralji (to se pravi, vsled neumnosti drugih, ali pa vsled nesrečne zvezde repatice) pojasnijo zagonetko volilnega reda Slovenske narodne podporne jednote. — Old Timer.

SKUPNA PRIREDBA SLOVENSkih SOCIALISTIČNIH ORGANIZACIJ V WISCONSINU.

Socialistične organizacije posameznih okrajev imajo od časa do časa skupne priredbe, ki so navadno vselej uspešnejše, najsibo s kakršnegakoli ozira, kakor pa priredbe posameznih organizacij.

Ako so take skupne priredbe lahko uspešne med ameriškimi, nemškimi in finskiimi socialisti, zakaj ne bi bile med slovenskimi? O tem smo razmišljali slovenski socialisti v naselbinah Milwaukee in Sheboygan ter prišli do zaključka, da je v interesu naših organizacij, ako imamo poleg posameznih tudi priredbe skupnega značaja.

V nedeljo dne 8. avgusta bomo imeli koncert in zabavo v Sheboyganu, katero prirede socialistični pevski zbor "Naprej" (Milwaukee), klub št. 235 (Sheboygan) in klub št. 37 (Milwaukee). Te tri organizacije so porok, da bo priredba uspešna. Vršila se bo v prostorih Geo. Pirca na Calumet Rd. Prične se ob 1. popoldne. Na sporedu bodo koncerte točke, govori, igre in ples. Med drugimi bo ob tej priliki nastopil tudi urednik "Proletarca" s. Frank Zaitz. Vstopnina je samo 50c za osebo.

Pričakujemo, da bomo imeli veliko udeležbo; iz Milwaukeeja pridejo izletniki s posebno karo. Precej gostov pride tudi iz drugih naselbin, večinoma z avtomobili.

Rojaki delavci v Sheboyganu, Milwaukeeju, West Allisu in drugih naselbinah tega okraja, pridite na ta skupen koncert in zabavo v čim večjem številu. Pokažimo, da znamo biti solidarni. — P.

BANKET, KI JE BIL VREDEN IMENA BANKET

V soboto dne 3. julija je priredil klub št. 1 delegatom VI. rednega zbora banket, ki je bil vreden imena banket. Nekoliko poročila o njem je bilo priobčeneva v prošli šte. "Proletarca".

Med ameriškimi Slovenci je malo banketov, ki bi imeli idejen značaj. Navadno se vrše v znamenju vsakdanje veselice in "proste zabave", ali pa služijo gotovim ambicioznim "politišnom" za reklamo.

Poročevalec "Prosvete" je pisal o tem banketu med drugim: "Tako velikega in lepega slovenskega omizja še nisimo videli v tem velikem mestu . . ."

To je veliko, toda prav nič preveč rečeno. Banket našega kluba ob priliki IV. kongresa JSZ. l. 1923 je bil lepa prireditev, toda ta jo je prekosila v vseh ozirih.

Sodrug Wm. H. Henry, tajnik ameriške socialistične stranke je dejal, da je bil že na marsikakšnem banketu, toda večinoma so bili banketi samo po imenu. Naš mu je ugajal, in ugajal mu je posebno red ter "efficiency", s katero je bil izvajen program. Nikjer nobenega zadržka, nobenega čakanja, vsaka minuta je bila porabljena. Ves program so oskrbeli člani JSZ. iz vrst našega članstva. Tamburaški zbor, ki je izvajal godbene točke, je naš tamburaški zbor, in pevski zbor "Sava" ki skorogotovo še nikoli ni pel tako izborno kakor ob tej priliki, je naš pevski zbor. Napredek "Save" je očividni; v nedeljo dne 5. decembra priredi svoj prvi koncert, od kar se je združila s klubom št. 1. Zavzela se je, da priredi KONCERT, ki bo KONCERT, ne pa navadna veselica z nekaj pevkimi točkami.

Program, ki se je pričel ob 9:30 je trajal skoro do polnočne ure. Deklamacije so bile izborne in dobro

izbrane. Nastopi gostov v govorniških točkah so bili vsi na mestu — ravnotako s. Vider, ki se je spomnil Proletarca in svetoval, da tudi banketniki lahko kaj pripomorejo v akciji za njegovo povečanje.

Toliko o programu banketa. Ampak banket je tudi stvar, kjer se gostom postreže z jedili in pijačo. Toda ne na vseh banketih. Večinoma je vstopnina na bankete delavskih organizacij od \$1.50 do \$2.50. Postrežba je na malokaterem dobra. Večinoma vzamejo denar in potem položijo pred goste krožnike in kakšno malo stvar za v krožnike. Tukaj se je gostom postreglo, kakor se na taki priredbi spodobi. Sodruginjam in prijateljicam, ki so imele v oskrbi kuhinjo, vse priznanje. Sodruginje Anna Turk in Frances A. Tauchar, katerima sta pomagali sodruginja Frances Vider in Mrs. Mary Matjažič, so prevzele delo v kuhinji in ga izvršile, ne za plačo, ampak za klub. Poleg teh je pomagalo mnogo drugih članic in prijateljic kluba. Vse zaslužijo priznanje; s. Henry je v svojem govoru dejal, ako bi bil navzoč s. Debs, in bil bi, da ga ni zadržala bolezen, bi se najprvo spomnil delavk ki strežejo gostom in onim ki delajo v kuhinji ter se jim zahvalil.

Za aranžmo v dvorani je skrbel s. A. Kobal, in to zelo dobro. S. Ločniškar, tajnik odbora za prireditev banketa, je bil vedno na svojem mestu, enako vsi drugi. Odbor kluba jim je izrekel priznanje in zahvalo v zadnji šte. "Proletarca" in zaslužili so jo. Drugega itak ne dobe in ne — pričakujejo. Najbrž tudi zahvale in priznanja ne.

Udeležilo se ga je mnogo čikaških članov JSZ., toda ne vsi. Posetili so nas tukajšnji rojaki, in nekaj tudi od drugod. Celo iz daljnega Oregona smo imeli goste.

Opisujem ta banket zato, ker se razlikuje od drugih. Zato, ker je bil socialističen banket in se je to POZNALO. Zato ker želim, da bi bilo še mnogo takih.

—c.

DEBATA V WARRENU, OHIO.

WARREN, O. — Debata, na katero je pozival Chas. Novak, a se ji potem ni hotel odzvati, je dobila svoj odziv tudi pri nas. Geo. Miketz iz Niles-a, O., s katerim sva prišla skupaj, sva debatirala uro, mogoče dve, o debati katere še ni bilo. Jaz sem prepričan, da se ogiblje debati Chas. Novak, moj protivnik Miketz pa trdi, da se je Chas. Novak nikakor ne boji, in to svoje mnenje je Miketz potrdil s podčrtanim *kažem ne!*

Ob tej priliki je prišel pogovor tudi na trditve komunističnih ter klerikalnih listov, da vlada v SNPJ. veljka korupcija. Jaz sem mojega protivnika pozval, da naj imenuje osebo v glavnem uradu, ki je ukradla kakšno vsoto iz blagajne SNPJ. Ali tega pojasnila nisem dobil. Dejal sem mu: "Ako so odborniki SNPJ. "kruket", boš znal imenovati vsaj enega in dokazati vsaj za enega da krade." Dokazov ni bilo, pač pa veliko govorenja o "korupciji".

Rekel sem, da dam \$100 nagrade, ako mi dokažejo, da je glavni odbor SNPJ. korumpiran kakor trdijo komunisti, ampak prijatelj komunist je previdno molčal ter dvoumno trdil naprej kar ve da ni res. Prilike, zaslužiti sto dolarjev, se ni hotel poslužiti.

Jacob Kotar.

Kadar ima vaše društvo, ali pevski zbor itd. v priredbo, ali jo oglašate tudi v "Proletarcu"?

SLOVENSKI DELAVCI V GLENCOE ZA RESNICO.

Uredništvo "Proletarca" je dobilo pred več kot mesec dni iz Glencoe, O., resolucijo, s katero ondotni delavci in njihove žene obsojajo "Radnikove" napade na Anton Gardna in Nace Zlembergerja. Resolucije nismo priobčili, ker smo domnevali, da je "Radnik" dobil zaslužen odgovor še predno smo dobili to resolucijo. Ali na željo priobčujemo tudi prej omenjeno resolucijo malovrednim karakterjem v dokaz, da se slovenskega delavstva ne more varati z Zotijevimi metodami. Resolucija se glasi:

"Slovenski delavci na Glencoe, O., odločno protestiramo proti dopisu napadalnega značaja, ki je bil priobčen v "Radniku" z dne 6. marca 1926. Samo človek, ki je izgubil vsak smisel za poštenje, more pasti tako nizko in na tak način obrekovati poštenega borca. Dotičniki ki so spisali dopis in uredniki "Radnika" so se morali zavedati, da lažejo. Zato je njihov zločin toliko grši.

Podpisani poznamo br. Naceta Zlembergerja ter Anton Gardna in vemo, da sta poštena in da se nesebično borita za delavske interese. Kdo izmed onih ki so pri "Radniku" ali dopisujejo vanj more pokazati, da je storil toliko za delavsko stvar in toliko žrtvoval, kakor sta delovala in žrtvovala N. Zlemberger in A. Garden? Oba imata čiste račune. Pokažite vi vaše!

A. Garden in N. Zlemberger sta se vedno borila za delavstvo, in upamo, da se bosta v bodoče. Mi smo na njihovi strani zato ker sta poštena borca. Kot taka bosta dobila vse naše sodelovanje tudi v bodoče.

Slede lastnoročni podpisi: Albina Kravanja, Jacob Mochan, Anton Kravanja, John Polanc, John Krašovc, Tine Kobler, Joe Hribernik, Mary Hribernik, Julia Kobler.

Resolucijo sta v imenu vseh izdelala Joe Hribernik in Jacob Mochan in potem je cirkulirala med podpisanimi z odobravanjem drugih.

IZOBRAŽEVALNA AKCIJA J. S. Z.

V fond "Izobraževalne akcije JSZ" so vplačala društva, socialistični klubi in posamezniki v mesecu juniju kot sledi:

Štev.	Društva in kraj.	Vsota.
257,	SNPJ, Cleveland, O.	\$ 5.00
214,	SNPJ, Mullan, Idaho	2.07
209,	SNPJ, Nokomis, Ill.	2.00
74,	SNPJ, Virden, Ill.	1.00
83,	SNPJ, Bingham, Utah	1.00
388,	SNPJ, Pursglove, W. Va.	5.00
451,	SNPJ, Onnalinda, Pa.	2.02
333,	SNPJ, Blaine, O.	1.00
88,	SNPJ, Moon Run, Pa.	6.00
318,	SNPJ, Baggaley, Pa.	2.00
245,	SNPJ, Lawrence, Pa.	1.50
104,	SNPJ, West Allis, Wis.	3.00
477,	SNPJ, Cleveland, O.	3.00
97,	SNPJ, Bessemer, Pa.	1.00
105,	SNPJ, Cherokee, Kans.	6.00

Klubi J.S.Z. in posamezniki.

69,	Herminie, Pa.	1.00
47,	Springfield, Ill.	1.00
41,	Clinton, Ind.	2.00
1,	Chicago, Ill.	2.50
	Frank Lipar, Miners Mills, Pa.	2.25
	Skupaj	\$50.34

Koliko potrošite za dobre knjige?

Ako bi sestavili statistiko, ki naj bi na to vprašanje pošteno odgovorila, bi nam ne delala kredita. V Ameriki je več slovenskih knjigaren, a nobena ne prosperira. Marsikdo se je že lotil tržiti s knjigami, ampak radi slabega businessa so morali prenehati, oziroma se lotiti kaj drugega, kajti privatne firme so v businessu radi profita.

Trg za slovenske knjige, posebno za leposlovne knjige ter učna dela, je med ameriškimi Slovenci jako slab. Knjige ki se najlažje prodajajo so ničvredni romani, ki silijo "mehke" in "trdosrčne" na jok, potem pa pripovedujejo, kako lep roman so čitali. Čitatelji v resnici nimajo od njih nobenega poduka in prav nobene koristi.

Cankarjeva dela med ljudstvom niso popularna, čeprav je Cankar največji slovenski pisatelj, katerega dosedaj ni še nihče dosegel. Šundroman, ki je strup za možgane, doseže v teku par mesecev večjo cirkulacijo, kakor pa katerakoli posamezna Cankarjeva knjiga. In vendar so si vsi misleči čitatelji edini, da je Cankar umetnik prve vrste, da so njegova dela za vsakega ki jih zna čitati največji duševni užitek.

Spominjam se, ko sem bil na agitaciji po zapadu. Ponudil sem rojakom v prvi vrsti Cankarjeve knjige, ali žal, z njimi sem dosegel najmanj uspeha. Rekli so mi, da se jim Cankarjeve knjige nič kaj ne dopadejo. Želeli pa so "lepih" povesti. Ob tej priliki me je pot privedla tudi v Butte. V nekem salunu pri bari sem dobil precej mladih fantov in mož, ki so "tretali" drug drugega, bartender pa je pridno pritiskal na tipke "cash" registra. Pristopil sem ter jim ponudil knjige in da si naroče "Proletarca". Hitro se oglasi eden, "tiho bodi od cajteng in pij!" Skušal sem jih zainteresirati, a vse zamanj. Eden se je med tem skoro ujezil, vrgel na baro desetak in dejal: "Rajše zapijemo ta cegnar, kot da bi se naročil na eno ali drugo." Vsako nadaljno prigovarjanje bi bilo bob v steno, zato sem se poslovil in odšel naprej po agitacijskih opravkih. Te vrste dogodki se primerijo agitatorjem povsod, ne samo v Butte, Montana.

Povprečen delavec veliko rajše žrtvuje svoja skromna sredstva za vse drugo, samo za duševno hrano ne, posebno ne za tako ki njemu služi. Če že kaj naroči, si bo v stotisočernih slučajih naročil delavskim interesom nasproten list, in če kupi knjigo, si bo izbral tako ki ne spada pod definicijo "literatura".

V založbi "Proletarca" je izšla prošli mesec knjiga "Bèg iz teme", katera vsebuje spise ruskih pisateljev kot so Andrejev, Gorki, Čehov, Arcibašev in drugi. Vsa ta imena so splošno znana v svetovni literaturi. Knjiga obsega nad tri sto strani, in ako bi izbrali zanjo papir na kakršnem so tiskane ameriške povestne knjige, bi po velikosti izgledala kakor srednje velik besednjak.

Priporočamo vsakemu ljubitelju dobrih knjig, da si naroči "Bèg iz teme". Zastopniki naj jih naroče po več izvodov skupaj. Prepričani smo, da bo žnjo vsakdo zadovoljen, in da jo bo priporočil v naročitev tudi drugim.

Mehko vezana stane \$1.25, vezana v platno pa \$1.75. Naročila naslovite: Proletarec, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — A. Žagar.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

za mesec junij 1926.

DRŽAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izi. znamke	Prejemki	Glav. sta- nu str.	Drž. in okr. org.	Konv. fond J. S. Z.
ILLINOIS:							
Springfield..	10	4	..	\$ 4.40	\$ 1.40
Waukegan ..	14	2	..	4.90	1.40
Viriden	4	1.2040
Chicago št.							
20	20	40	..	20.00	6.00
Chicago št.							
224	12	6	..	5.70	1.80
Chicago št.1.100	30.00	\$26.50	\$21.20	11.20
INDIANA:							
Clinton	5	7	..	3.95	1.50	1.20	1.20
KANSAS:							
Gross	2	4	..	2.00	.75	.60	.60
OHIO:							
Piney Fork..	10	10	..	6.50	2.00
Cleveland ..	40	12.00	4.00
Bridgeport..	12	..	6	3.60	1.20
Collinwood..	21	4	..	7.70	2.50
Barberton ..	20	20	..	13.00	6.85
Power Point	4	14	..	6.10	1.80
Warren	10	10	..	6.50	2.00
Girard	24	6	..	9.30	3.00
Glencoe	6	2	..	2.5080
Blaine10
Neffs	5	4	..	2.90	27.75	22.20	.90
PENNA:							
West Newton	7	2	..	2.8090
Renton	5	3	..	2.5580
Latrobe	11	11	..	7.15	2.70
Sygan	39	11.70	3.80
Avella	3	3	..	1.9560
Herminie ...	7	2	..	2.8090
Forest City..	20	6.00	2.00
Harwick	18	5.4060
Canonsburg..	26	7.80	3.80
Lloydell ...	10	4	..	4.40	1.80
Meadowlands	39	11.40	3.80
Moon Run	23
Members at							
large	7	9	..	5.25	28.13	22.50	1.60
WISCONSIN:							
Sheboygan	1.00
Milwaukee ..	40	6	..	14.10	5.75	4.60	4.60
WYOMING:							
Sublet	10	9	..	6.15	2.38	1.90	3.20
Skupaj	560	182	29	\$231.70	\$92.75	\$74.20	\$81.45
				Rednih	Dualnih	Izjemnih	
Znamk na roki 1. junija.....	693			693	259	33	
Prejeli od stranke.....	—			—	—	120	
Skupaj	693			693	259	153	
Razpečanih tekem meseca.....	560			560	182	29	
Na roki 30. junija 1926.....	133			133	77	124	

TAJNIŠTVO J. S. Z.

POZDRAV IZ NEW YORKA.

Pred odhodom na parnik "Paris" pozdravljam vse svoje prijateljice in prijatelje v Chicagu in drugod, ter jim kličem, na svidenje! Posebno se zahvaljujem tistim prijateljicam, katere so mi priredile "surprise party" pred mojim odhodom iz Chicaga, in pevcem zbora "Sava", ki so se udeležili tega sestanka. Vsem vam kličem: Na svidenje!

New York, dne 3. julija 1926,

Pauline Levec.

VŠČIPCI.

Bivši duhovniki se kregajo.

Niko Gršković in Ivan Kresić sta bivša duhovnika; sedaj sta urednika. Oba se zanimata za HBZ. Prvi se je prelevil iz konservativca in kraljevaša v komunista; drugi je postal iz liberalca in jugoslovanskega republikanca hrvatski šovinist. In to že potem, ko sta prenehala biti duhovnika. Sedaj se bijeta v listih v interesu revolucije in v interesu svete majke domovine Hrvatske. — *Pittsburska cekarca.*

Grdinova nova ura.

Anton Grdina, predsednik KSKJ., gleda na uro katero mu je podaril "A.S." in premišljuje o minljivosti tega sveta. — *Pik.*

Socialisti tožijo "D.S."

"Socialisti tožijo 'D.S.'," vzklikata "Radnik" in tožena "D.S." Oba lista sta vest o silnem socialističnem atentatu priobčila z velikimi naslovi, eden čez vso stran. Gre se za napad na žepe zapeljanih pristašev, zato molče o podrobnostih tožbe kot grob. Naj "D.S." pojasni, kateri socialisti jo tožijo in čemu.

Pika-Polonca.

Škof Jeglič in biznis.

Škof Jeglič je v par tednih kar je med nami spoznal, da je šesta cerkvena zapoved najvažnejša. V starem kraju jo nimajo, a jo prakticirajo, dasi v manjši meri. Cerkev in vera v Ameriki je biznis in Jeglič se že kesa, da je prišel sem, ker ga izrabljajo. —

Sheboygan.

Kaj se je zgodilo s poročevalci "W.P.?"

Izgleda, da Waukegana ni več na zemljevidu. "Waukeganska Pošta" je utihnila in tako nič ne izvemo kaj se godi v mestu osme redne konvencije SNPJ. Po-
vejte, kaj in kako. — *Radovednež, Springfield, Ill.*

Ne bojte se vraga.

Gotov krožek "naprednjakov" v Chicagu se zbira ob prostem času skupaj in vsled dolgega časa govori in razpravlja o socialističnem vragu. Pogovor se navadno prične mirno, konča pa se z razburljivimi grožnjami. Fantje, ne bojte se vraga! — *P. P.*

Kdo je Zvonko Novak?

Zvonko Novak je bivši to, bivši ono, toda vedno in vselej je bil 0. Sedaj je 1% 0. Koliko je to?

Leksikon.

"Mi smo narodni!"

V neki naselbini se je vršil večji sestanek, na katerem se je jedlo in pilo. V najboljšem razpoloženju so pričeli premišljevat, kaj je kdo po prepričanju, in nato so zaključili z večino glasov, da so "narodni". Prosim, naj kdo prizadetih pojasni, kaj je to?

Leksikon.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje soc. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsako drugo nedeljo dopoldne in vsako tretjo nedeljo popoldne. Seja tretjo nedeljo v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrugi, prihajajte redno k sejam in pridobite klubu novih članov!

Seznam prispevkov v fond za povečanje "Proletarca".

Kvota za Chicago in okolico \$150.

Chicago, Ill.: Jože Zavertnik \$20; Anton Jurca \$2; po \$1: Joško Oven, Mary Oven, Mary Jelenc; Frank S. Tauchar 75c. Skupaj \$25.75.

West Frankfort Heights, Ill.: Frank Jesch \$2. Skupaj \$27.75. Zadnji izkaz \$150.79, skupaj \$178.54. Čez kvoto \$28.54.

Kvota za Waukegan in No. Chicago, Ill. \$50.

North Chicago, Ill.: Po \$1: Alice Artach, Frances Artach, skupaj \$2.

Grays Lake, Ill.: Mrs. Mary Kužnik \$5; Louis Kužnik, Jr. \$1, skupaj \$6. Skupaj v tem izkazu \$8. Zadnji izkaz \$63.75, skupaj \$71.75. Čez kvoto \$21.75.

Kvota za Barberton, O. \$50.

Barberton, Ohio: Geo. Sonoff \$2. Še manjka do kvote \$48.

Kvota za Cleveland in okolico \$125.

Cleveland, Ohio: Lawrence Gorjup

\$5; po \$2: John Lazar, August Komar; Frank Mack \$1; po 50c: Louis Samsa, John Krebelj, Edward Branisel, Frank Rant, Joseph Campa, neimenovan; po 25c: Louis Kulovic, Max Klun, Jerry Alesh, Louis Kočevar; nabrano na konferenci ohijskih soc. klubov \$15.36, skupaj \$29.36. Zadnji izkaz \$47.50, skupaj v tem izkazu \$76.86. Še manjka do kvote \$48.14.

Kvota za Pennsylvanijo \$125.

Renton, Pa.: Soc. klub št. 233 \$8.

Forest City, Pa.: Frank Rataic \$6; Joseph Moder \$1; Anton Božič 25c, skupaj \$7.25.

Lawrence, Pa.: Louis Britz, \$2; John Mihalinec, 50c, Bartol Potocnik, 25c; skupaj \$2.75

Hendersonville, Pa.: Albin Karnicnik \$5.

Medowlands, Pa.: Joseph Mershe 25c, skupaj \$23.25. Zadnji izkaz \$97.51, skupaj \$120.76. Še manjka do kvote \$4.24.

Kvota za zapadne države \$50.

Great Falls, Mont.: John Ponikvar \$1.

Scofield, Utah: Po 50c: F. Glagovšek, Fr. Gori-

šek, P. Zmerzlikar, Fr. Urabič, Polonca Mejaš, A. Mejaš; A. Pistotnik 25c, skupaj \$3.25.

Pueblo, Colo.: John M. Stonich \$1.55; Frank Starc 75c; po 25c: Mary Hochevar, Mohar Strumbel, Kattie Stonich, skupaj \$3.05. Skupaj v tem izkazu \$7.30. Prejšnji izkaz \$31, skupaj \$38.30. Še manjka do kvote \$11.70.

Kvota za vshodni Ohio \$25.

Glencoe, O.: Klub št. 2 \$5; Nace Zelemberger \$1; Valentin Kobler 50c; skupaj \$6.50.

Neffs, O.: Klub št. 26 \$3; po 50c: John Mauri, Leo Plahuta, skupaj \$4. Skupaj v tem izkazu \$10.50. Prejšnji izkaz \$22.50, skupaj \$33. Čez kvoto \$3.

Kvota za Kansas \$50.

Gross, Kans.: Joseph Tršinar 50c.

Mulberry, Kans.: Jack Lampe 50c, skupaj v tem izkazu \$1. Prejšnji izkaz \$13.50, skupaj \$14.50. Še manjka do kvote \$35.50.

Kvota za Sheboygan, Wis. \$50.

Sheboygan, Wis.: John Resnik \$2. Še manjka do kvote \$48.

Kvota za Milwaukee in W. Allis, Wis. \$100.

Milwaukee, Wis.: Albert Hrast 75c; po 50c: Frank Zajec, Louis Zajec; A. Sušnik 25c, skupaj \$2. Zadnji izkaz \$5.50, skupaj \$7.50. Še manjka do kvote \$92.50.

Kvota za Detroit, Mich. \$100.

Detroit, Mich.: Thomas Sluga \$5; po \$2: Louis Krajec, Leo Junko, A. Semrov; po \$1: V. Maisel, Ana Sedminek, John Vitez, Kathryn Junko, A. Jurca, Anton Kašelj, Anton Zrimec, Frank Oblak, Franjo Kuhovski; po 50c: Lawrence Sluga, A. Semrov, J. Grabenc, Paul Pristavec, Frank Priman, Louis Strosberger, Jos. Klemenc, Joseph Kos, John Zehel, Fred Zehel; po 25c: Andy Bozovičar, Louis Lapanja, Mike Maček, John Rajkovich, Martin Spitzer, John Frakelj, M. Gregorich, Anton Šatej, Peter Roseman, Frank Spitzer, John Frakelj, M. Gregorich, Anton Šatej, Peter Roseman, Frank Perme, Jack Werschaj, Mike Cvetan, John Femec, Martin Udovich, Thomas Prelovšek; Paul Fortuna 30c. Skupaj \$29.05. Zadnji izkaz \$24.15, skupaj \$53.20. Še manjka do kvote \$46.80.

Chicago, Ill.: Nabrano na banketu, ki ga je priredil soc. klub št. 1, v počast delegatom VI. rednega zboru JSZ. \$57.73. Skupaj v tem izkazu \$197.94. Zadnji izkaz \$485.61, skupaj \$683.55.

Pristopajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ČAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

PAMETNA RAZSODBA.

Nekega čikaškega dečka, ki je bil postavljen pred sodišče radi slabega obnašanja, je sodnik obsodil na to, da mora čitati dobre knjige pod nadzorstvom sodnega uradnika. Legije odrastlih ljudi je, ki bi morali biti obsojeni na čitanje knjig o zdravju in zlasti pa o tem, kaj naj jedo.

Posledice napačnega uporabljanja želodca z nedredno in neprimerno hrano so jako zle in žalostne. Te ustvarjajo "ameriško zlo". K sreči je Trinerjevo grenko vino izborno zdravilo. To izčišča želodec, odpravlja slabo slast, zaprtje, sapo, glavobol in nepokojno spanje. Zahtevajte od svojega lekarnarja, naj ga ima v zalogi za vas! — Muhe in komarje moramo pobijati sedaj, ko se prvič pojavljajo. Trinerjev Fli-Gass jih ugonobi in ubije nemudoma. Če ne dobite tega sredstva v svoji sosesčini, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK
ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.
 Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213
 Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 7 do 9 zvečer.

BARETINCIC & HAKY
POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepib svilenih za stav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

Agitatorji na delu.

Naročnin so poslali:

John R. Sprohar, na agitaciji v Kansasu	17
John Bozich, Collinwood, Ohio	10
John Lamuth, Muse, Pa.	5
John M. Stonich, Pueblo, Colo.	4
Chicago, Ill., sodrug	4
Frances Zakovšek, North Chicago, Ill.	3
Frank Rataic, Forest City, Pa.	3
Christina Omahne, Clinton, Ind.	3
Frank Oblak, Detroit, Mich.	2
Frank Nagode, Sheboygan, Wis.	2
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	2
Henrik Pečarič, St. Michael, Pa.	1
Peter Bukovec, Johnstown, Pa.	1
John Kopriva, Raton, N. Mex.	1
Joseph Klarich, Detroit, Mich.	1
Tony Zupančič, Greensboro, Pa.	1
John Kunstelj, Gross, Kans.	1
Louis Britz, Lawrence, Pa.	1
Joseph Čebular, Vandling, Pa.	1
Anton Žagar, Chicago, Ill.	1

Najubožnejše kreature so ljudje, ki si domišljajo, da so bolj učeni zato ker se sramujejo jezika svoje matere, oziroma so ga "pozabili".

FRANK GANTAR se priporoča rojakom pri nabavi drv, premoga, koksa in peska.

1201 Wadsworth Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

6% IN VARNO

6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za imenitnem prostoru ležečo lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET
 At Millard Avenue
 CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe, največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
 v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
 v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.